

Поль Половецкий

ИДА

Резодиезо

Поль Половецький

НАД БЕЗОДНЕЮ

Pol Polovetsky

Over the Abyss

P o e t r y

— BUENOS AIRES —

1978

Поль Половецкий

Над безоднею

(Лірика — сатира)

Накладом автора.

1978.

Тираж 300 прим.

© Copyright 1978 by the Author.

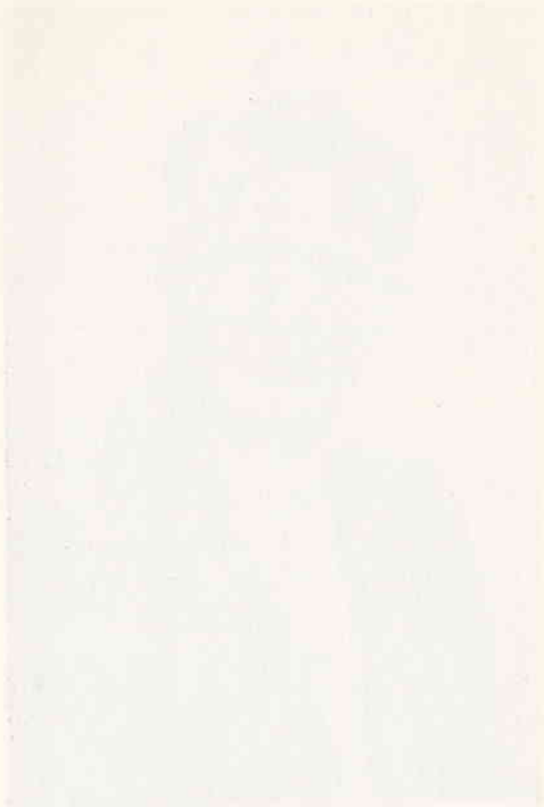
Queda hecho el depósito que marca la Ley Nº 11.723

Impreso en Argentina — Printed in Argentina

Imprenta "DORREGO", Avenida Dorrego 1102, Buenos Aires

Stolo Koroisikuna

**Світлій пам'яті
незабутньої донечки
Оксани Плюйко-Воскобійник,
український патріотизм якої
був основою всіх її
поступовань.**

Автор

ДУМИ КАНАЛЬСЬКІ

Думи за думами рбем летять.
Серце нудьгує і хоче вгадать:
Де ж то поділася правда свята?
Може сховалась, чи в небі віта?..

Де ж ти блукаєш, о правдонько-воле?
Глянь хоч здаля на селянську недолю!
Глянь, подивися на вбогі оселі,
Взнаєш чом люд наш сумний, невеселий.

Всіх розорив нас двоногий той звір,
Вивізши з дітьми в далекий Сибір.
Там сортування вони влаштували:
Всіх працездатніх взяли на канали,
Хворих, старих і дітей — в Турухан.
Милість поклав їм, бач, лютий тиран!..

Там то була Твоя воля Господня!
Безлічно гинула сила народня,
Сила здорова, могутня, як море.
Скільки зазнали там муки і горя
Темні, безмовні страдальці віків!
Гори їх трупів несли з берегів
Води Обі, Єнісея і Лени.
Що витворяли катюги шалені
В Томськ-Єнісейській далекій дорозі! —
Шлях будували раби на морозі,
А для розваги — з рушниць в них гатили.
Тисяч чотири з семи там убили
Сталінські віддані цербери-звіри.
Так то гуляло свавілля в Сибіру,
В фіно-карельських лісах на каналі,
Сіючи всюди діяння зухвалі,
Криючи трупами тайги і ниви... .

Нащо ж творилися всі оці дива?
За що мільйони невинних людей
Роками нищив катюга-пігмей?..

Думи за думами рбем летять.
Літ їх мені заважає поспать.
Й досі ввижаються діти ві сні.
Бачу, як води несуть навесні
Трупи невинних дітей в океан...
За що ж?.. Будь проклят кривавий тиран!

Жовтень 1934 р. — Сибір.

НЕМА ДУШІ СПОКОЮ

Нема, нема душі спокою.
Нема — та, мабуть, і не буде.
Повита смутком і журбою,
Вона тоді лише забуде
Пекельні муки, жах життя,
Коли в знеможеному тілі
Засне навіки почуття.
Тоді і думи наболілі
Не будуть мучить і гнітять.
А поки ж що — вона не спить,
Кудись далеко все літає,
Щоб глянути зблизька на те,
Чого ніхто не зна й не знає.
Бо сніг холодний замете,
Покриє пелена туману
І навесні до океану
Знесе водою Єнісей,
Навік сховавши від людей
Діла-творіння диктатури,
Во ім'я рабської культури...

Про що ж ви мріяли в той час, злодії?
Які сховали ви в серцях надії,
Коли людей сердешних з України,
Немов тварин, вивозили в чужину,
При допомозі вбивств, насильств і зброї?..
Хто ці возвишені на час герої?
Чиї сини вони? Яких батьків,
Уславлених безчестям ватажків?..
Не тих, що плакали у Вавилоні,
Багато років сидючи в полоні?
Не тих, що в рабство брата продали?
Не тих, що на Голготі розп'яли?
Не тих, що за повстання проти Риму
По світу розвезли з Єрусалиму?..

Так стережіться ж ви, сини Іуди!
Запам'ятайте — суд і кара буде!
Палатиме в страшнім вогні земля,
Вас не спасе тоді стіна Кремля!
І вас і бруд злочинців із стіни
У прах розвіють, рознесуть вони!..

Листопад 1934 р. — Сибір.

ТОРЖЕСТВО НА КАНАЛІ

Зиркнув навкруги — наче свято,
Немов торжество-карнавал:
На ноги піднявся канал.
Столичні писаки завзяті
Ідуть вздовж каналу рядами.
Назустріч рабів з лопатками
Женуть привітати гостей,
Щоб більше натхненних ідей
Втілилося в них на каналі.
Тут мітинг... вітання... а далі —

«Каналоармійці-творці!
Щаслива усмішка в лиці
Видніється в кожного з вас!
В прекрасний і гордий цей час
Робили усі ви завзято!
Ударників з вас вже багато!
Вкохалися ви в каналбуд!
Веселим зробивсь для вас труд!
Поезію праці пізнали,
Тоді, як сюди вас забрали!
Героями станете далі,
На Волжсько-Московськім каналі!
Душ людських як майстер-знавець,
Скажу я вам так накінець:
Людина — звучить гордо!..»

Яка ж то письменницька морда
Цинічно рабів розважає,
Невільничий труд прославляє?..

Рабства апологет.
Жалюгідний поет.
Височенний собою.
Єзуїт — з головою:
Вихваляє Нерона,
Аракчєєва й Бірона,

І Валуєва й Петра.
Скрізь блукав, як мара.
Повернувся з-за кордону.
Побратався з Драконом,
І вже став не Гірким —
Солоденько-притким.

Листопад 1934 р. — Сибір.

ПІСНІ ПРО МУДРОГО ЦАРЯ САРИВОНА

**Св. п. 28-ми мучеників за волю
України, розстріляних
в грудні 1934 року.**

Мовить люд, що в чужині,
Десть в далекій стороні,
За високими горами
Та за синіми морями
Величезна є держава.
Тим вона для нас цікава,
Що створивсь там лад новий
(Дехто каже: рай земний!)
Що владар тії держави
Вів уміло дуже справи.
Офіційно звався не цар,
І не деспот-господар.
Не диктатор, не монарх,
Не король, не патріярх.
Звався він всяко: проводар,
Генеральний секретар,
Мудрий Йосип Саривон,
Славний марксів епігон.
(Назва справи не мінє.
Всяк з людей це добре знає).

Справді ж був він деспот-цар,
Необмежений владар...

Кріпка дуже він натура.
Завжди морда в нього хмура.
Ще лютіший ніж Нерон.
І огидний, як дракон.

Не любив він демократів
І, тим більш, аристократів.
Особливо ж клерикалів
Та колишніх лібералів

Без якої будь провини
Клав живими в домовини.

Підозрілих елементів,
Чи, вірніше, претендентів
На державний царський трон,
Всіх позгонив за кордон.
А дрібніших ворогів —
До віддалених кутків.

Міцно взявши в руки трон,
Сформував свій легіон,
Та й почав творить діла,
Щоб про нього слава йшла,
Щоб ім'я його здіймалось
І в піснях віки співалось.

Він любив експерименти
І веселії моменти
Ще й раніш, як був псарем.
А тоді, як став царем,
Дива різні витворяв.
Людям горя завдавав.
Знищив спогад про свободу.
Людську кров він лив, як воду.
Люд розстрілював сотнями.
Сам братався із катами.
Не любив також селян.
Нищив їх, немов дворян.
Лютий був до них невміру.
Гнав мільйони до Сибіру,
На канали, в Соловки.
Скрізь ходили жебраки,
Тиняючись, мов прибудди.
З голоду вмирили люди
Не сотнями — тисячами.
Всі зробилися старцями,
Як премудрий Саривон
Перевів в життя закон
Про суцільні колективи.

Зате цар — зажив щасливо!
Бо зробилося в країні
Тихо, наче в домовині:
Ворогів багато зжерли,
А живих до тюрм заперли.
І премудрий Саривон
Скасував свій легіон,
Навіть розстріли без суду.
Більш біди, мовляв, не буде.

Веселиться Саривон,
Славний марксів епігон!
Дуже радий він, безмежно,
Але ходить обережно,
Боячися за життя,
Бо страшні передчуття
Появились з того часу,
Як «божок з іконостасу»
Намагався його з'їсти,
Щоб на трон самому сісти.

Бережеться лютий кат!
Не виходить із палат
Зна, що люди помсти ждуть
І колись, можливо, вб'ють.

Дуже вірнії агнати
Стережуть його палати.
Скрізь розставлена сторожа.
Круг палацу огорожа —
Височенная стіна,
І, до того ж — кам'яна.
Неприступно, як в фортеці!..

Живучи в такій безпеці,
Саривон тріумфував,
І до друзів так казав:
«Рай в країні!.. Всюди тихо!..»

Згодом трапилося лихо,
Горе «мудрому» тяжке!

Ось послухайте яке:
Був сатрап у нього Кір.
Лютий теж, як хижий звір.
І свої ж таки раби,
Дочекавшись доби,
Його вбили зарізаку,
Мов скаженого собаку,
У одним великім місті.

Як про це одержав вісті,
Розходився Саривон!
Скаженіє, мов дракон:
«Ой, ви вірнії сатрапи!
Кого хоче беріть в лапи,
Розстріляйте батька й сина,
Хай лягають в домовину
Разом з Кіром — моїм братом —
Револуції солдатом!..
По заслугі всім воздам!
Докажу я ворогам,
Що міцний уже мій трон!
Що я, мудрий Саривон,
Всіх змету з лица землі
Тих, хто думає мені
Заподіять люту смерть.
Чашу гніву, повну вщерть,
Виллем ми з цієї нагоди!
Силу знищимо народу
Без розбору і без суду!
Я цього їм не забуду!..

Щоб надалі ж монархісти,
Диверсанти та троцькісти
Не змогли чинить терору,
Я візьму їх добре в шори!
Посажу їх в темні мури!
Поздираю з живих шкури!
Вирву з уст їх язика,
Щоб мовчали хижаци!
Щоб не йшли проти закону!
Щоб боялись Саривона!..»

Розходилися кати,
Мов об'їлись блекоти:
Сто сімнадцять розстріляли,
Тисячі до тюрм забрали,
А ще більше — в Турухан
Запроторив кат-тиран.
Отакий то Саривон
Славний марксів епігон!..

Люди добре його взнали,
І пісні про нього склали,
Без наказів і велінь,
Для прийдешніх поколінь.
Славословні ті пісні,
Чи веселі, чи сумні,
Всі вони також до рими,
(Як і славного Максима),
А кінчаються на «ох»:
«Щоб ти був, собако, здох!»

Січень, 1935 р. — Сибір.

ВЕЛИКОДНІ МЕЛОДІЇ

1.

Моя ти рідна Україно!
Тебе я бачу і ві сні.
Чи вие звір в лиху годину,
Чи чайка скиглить навесні,
Чи хуртовина завиває
І стугонить вночі в вікно,
А думка душу розриває
І твердить все мені одно:
Тож Україна стогне, плаче,
Вмира в кайданах на ногах,
Тож звіри тіло рвуть козаче
В глибоких північних снігах.

2.

Моя ж ти Ненько Україно!
Молю тебе, скажи мені,
За віщо гинеш неповинно
Так ранім-рано навесні?
Чого краса твоя зів'яла
Й опали молоді квітки?
Чому змія тебе приспала
І розірвала на шматки
Твоє святе, пречисте тіло,
Твою всю силу молоду,
Твоїх синів велике діло,
Так нещасливих на роду?..

3.

Не скаже тінь Його Розп'ята
За що Він висів на хресті.
Не розповість і Скорбна Мати
Чому в голодному пості
Конав люд в тридцять третім році,
І гинув мовчки у потоці
Прогресу Каїна і Хама.

ЯК СУМНО РИДАЛИ ТРЕМБІТИ

Як ніченька темна на землю спадає,
Змінюючи соняшний день,
Чи хвиля в просторі поволі стихає
Чарівних весняних пісень,
Так наше дружинне життя обірвалось,
Знемігшись в скорботі буття,
В той час, коли солодко щастя всміхалось,
А горе пішло в забуття.

Як соняшний промінь рожевого ранку
Погляне з-за хмар навесні,
Чи мрії незбутні у хвилях світанку
Присняться кому у ві сні,
Так наше життя залишилось як мрія,
Як той дорогий діамант,
Що в склепі сховав кустодія,
А з ним гороскоп-хіромант.

Як голуб голубку любить до пари
Крилом пригорта, обніма,
Чи соняшний промінь цілує край хмари
До того, як ляже п'ятьма,
Так любо зійшлись ми і любо побрались,
На провесні сім літ назад,
Тепер же навіки, навіки розстались,
Для того, щоб ворог був рад.

Як буря на полі дерева ламає
І грізно спиняє життя,
А тут же із неба ще дощ поливає,
Щоб довше не сохло віття,
Так вчувши в розлученні звуки трембіти,
Що десь виринали з п'ятьми,
Обое, немов нерозумні діти,
Обнявшись ридали і ми.

2 травня 1935 р. (Великдень) — Сибір.

3 травня 1936 р. — Київ.

НЕ ВМРЕ, НЕ ЗГИНЕ УКРАЇНА

(Гимн)

Не вмре, не згине Україна,
Як то хотілось вам, кати!
А прямуватиме невпинно
До заповітної мети.

Тобі, о люба Україно,
Вітчизно наша золота,
Щоб процвітала ти віднині
Ми віддамо своє життя.

Від гір карпатських до Кубані,
Від моря півдня до лісів,
У степовому океані
Повік лунатиме приспів:

Тобі, о люба Україно,
Вітчизно наша золота,
Щоб процвітала ти віднині
Ми віддамо своє життя.

На зéмлі рідної вітчизни,
На запашні степи й лани
Прийдуть з далекої чужини
Із співом дочки і сини:

Тобі, о люба Україно,
Вітчизно наша золота,
Щоб процвітала ти віднині
Ми віддамо своє життя.

18 серпня 1941 р. — Київ.

ХОРОБРІ ВОЯКИ

Страх хоробрі вояки
Були наші всі жидки!
У підвалах.

Вони люд наш мордували
І невинних там стріляли.
Не по мало.

З них наркоми, торговці
Та усякі фахівці.
Зовсім гарно!

Вони здавна торгували
Та народ наш обкрадали.
І безкарно.

А жили усі вони
Не як наші «івани».
Без напруги.

Тягарі ж усі державні
Ніс Петро й Іван безправні.
За наруги.

Раптом звістка тут сумна:
З німцем вибухла війна.
Йдуть безстрашні!

Плаче Мойше, вис Хая
І до Сруля промовляє:
Ой, як страшно!

От вояки наші браві
«Помагать» взялись державі.
Якомога.

Крадуть збіжжя, гроші з кас
Й все що можна, про запас.
У дорогу.

Мойше, взявши Хайку й Сруля,
За Урал метнув, як куля.
Патріоти!

«Ми ж не здатні до війни!
Хай «петри» та «івани».
Ідіоти.»

Час ішов. Минали дні.
Люд трудящий на війні.
Крім жидків.

Силу люду перебили.
Скрізь видніються могили.
Сіряків.

Лікарів не видно праці.
Ранені гниють в палаці.
Де ж лікпоми?

За Уралом лікарі
Байки точать від зорі.
Без втоми.

«Скоро наша перемога
І назад всім шлях-дорога.
Нам героям!»

Коли б так — вони назад
Ринули б, як на парад.
Цілим роєм!

Та не так усе це склалось,
Як воно жидкам бажалось.
Безумовно!

Тут жидочки: «Ах ти ж чорт!
Де ж тепер шукать курорт?»
Безкоштовний.

У новій своїй державі
Івани-Петри при справі.
По закону!

Ті жидки, що тут ховались,
Куди треба виряжались.
До Сіону!

Тут протести з-за Уралу:
«Хами! Бидло! Ви! Помалу!»
Бач гидота!

Розсміявсь Петро й Іван.
Кожен стиснув свій наган:
«Ух, шарлота!»

20 серпня 1941 р. — Київ.

ПРИВІТ ВАМ, ЛИЦАРІ!

Привіт вам, лицарі могутні!
Привіт вам, лицарі свобод! —
У ці години незабутні
Вам шле визволений народ.

Радіють люди, веселяться,
Співа оновлена земля:
«Повік не будемо схиляться
Перед катами із Кремля!»

Хвилюючись шепоче мати,
З дитятком стоя край вікна:
«Поглянь, синочку, мусиш знати,
Що вільна наша сторона!»

І мовчки, стоя край віконця,
Дивились мати і дитя,
Як у ясних проміннях сонця
Буяло вже нове життя.

«На вулиці — поглянь, матусю, —
Багато люду... і дітей.
І не вбивають... Все ж боюся
Отих незнаних нам людей».

«Чого ж боїшся, мій синочку!
Хто прищепив тобі цей страх?
Он глянь, вояк, мов рідну дочку,
Цілує, пестить на руках.

«Нам у садочку говорили,
Що всіх дітей вони їдять». —
«То, синку мій, вас всіх дурили,
Хотіли, певно, налякати».

«О, ні, матусю дорогенька!
Нам вихователь наш казав...» —

«Залиш, синочку мій рідненький!
Дивись — людей іде, мов плав!»

І далі, мовчки край віконця
Дивились мати і дитя,
Як у ясних проміннях сонця
Буяло скрізь нове життя.

Ішли війська в струнких колонах.
Музика грала, спів гремів.
В рядах виднілися заслони
Із моря стягів-прапорів.

Увагу всю дитя звернуло
На переможний хід людей.
І згодом радісно гукнуло,
Торкнувшись матері плечей:

«Я не боюсь вже їх, матусю!
Ходімо вниз до них і ми!»
«Будь, синку, тут! Я придивлюся,
Як вирина життя з п'тьми».

В задумі, стоя на балконі,
В цей час холодна, наче лід,
Вона дивилась, як колони
Нестримно йшли і йшли на схід.

Її думки пливли роями:
Село... канал... голодний рік...
Нарим... Сибір із таборами...
Невинні люди... чоловік...

«Коли ж повернеться мій тато?» —
Дитя зненацька промовля.
«Тоді, — сказала тихо мати, —
Як всіх злочинців із Кремля...»

Тут раптом мати зааніміла,
Перед здивованим дитям,

І, тремтючи, уся горіла
Святої помсти почуттям.

«Привіт вам, лицарі Свободи! —
З грудей зірвалось, як протест —
Ви несете права народу,
Тяжких страждань узявши хрест!..»

Колони йшли вперед, в простори.
Зливалась сила голосів.
Вгорі виднілось ціле море
Жовто-блакитних прапорів.

І довго-довго на балконі
Стояли мати і дитя
І, привітаючи колони,
Раділи, що прийшло життя.

21 серпня 1941 р. — Київ.

ЗАЖУРИЛАСЬ УКРАЇНА

(Дума)

Зажурилась Україна
Така уже доля.
Зажурилась, заплакала,
Сидячи в неволі.
Виростають її діти,
Мов те бадиління.
А виростуть — як ті птахи,
Куди очі линуть.
Розійдуться, розбредуться
Всюди по Сибіру.
А не підуть — то вивезуть,
Наче хижих звірів.

Довго-довго Україна
Так от горювала.
Та була друга частина,
Що цього не знала.
Та частина аж за Збручем,
До Карпат сягає.
І там люд наш український
Її посідає.

Ой жила ж вона під паном,
Паном гонористим.
Але звичаї і мова
Збереглися чисто.
Рідна мова наша пишна
Всіми шанувалась.
Бо змалечку матерями
Діточки навчались.
Панство-шляхта намагалась
Люд наш ополячить.
Та народ наш повідав їм:
«Вік лього не бачить!
Не побачить, не почує
Пан поганий зроду,

Щоб народ наш відцурався
Козацького роду!»

Так було це в тій частині,
Що звалась Малою.
А в Великій Україні —
Горенько з тобою!
Горе-горенько з тобою,
Моя Україно!
Гине слава, гине мова
Та й за Москівщини.
Москівщина, зла зміюка,
Всім далася в зна́ки.
Навіть в мові намагалась
Знищити ознаки.
Намагалась і знущалась
Двісті з лишком років.
І підходила тихенько
То тим, то сим боком.
Та найбільше спромоглася
В останню хвилину,
Як вручила її долю
Тому жидовину.

Ой знущались жидовини
Та й над українцем.
А Москва їх шанувала
Та за це гостинцем.
Горе-горенько з тобою,
Моя Україно!
Коли вже ти знищиш поділ
Та на дві частини?..

Дві частини, дві сестриці
Одна другу знали.
І частенько через річку
Вночі розмовляли.
Менша з сестер була здавна
Не із полохливих.
Вона перша удавалась
До розмов журливих:

«Сестро мила, сестро люба,
Сестро-жалібнице!
Ой вдалися ж тобі в знаки
Московські кисллиці!
Удалися, ще й вдадуться
Аж по ту годину,
Поки Неньку не посадим
У свою хатину».

«Правду щиру кажеш, сестро,
Правду кажеш, любко!
Я давно вже розпочала,
Поможи ж, голубко!
Ти хоч менша, та я знаю —
В тебе більші сили.
Бо не клали твоїх діток
Купами в могили.
Так давай же будувати
Скільки сил хатину!
Над Дніпровими горами,
На моїй частині».

Довго сестри будували
Собі нову хату.
А тим часом підкрадалась
Недоля проклята.
Підкрадалась, розглядала
Де й з якого боку
Легше можна і скоріше
Зав'язать мороку.

Ой вибрала ж та недоля
Собі ту годину,
Коли німець переможний
Воював Польщину.
Забігалась і зраділа
Змія Москівщина:
«Це ж той влучний час загарбать
І другу частину!»

Завела вона тут мову,
Мову ось таку:

«Хочу, сестри, вас вселити
В хатину нову!
Хочу сестер моїх рідних
Обох звеселити.
І повіки в добрій згоді
З вами, сестри, жити».

Розпочала Москівщина
Польщу добивати:
«Хочу з лядської неволі
Братів визволяти!»

Посилає Сталін військо,
Посилає зброю.
Навалились на сестрицю
Цілою горою...

Веде військо Тимошенко,
Веде та й без бою.
А за військом жидовини
Сунуть сараною.
Мов та галич накинулись
Війська на крамниці.
А жидочки собі стиха —
На діток сестриці:
«Годі тут вам, клятї хами,
Годі поживати!
Та сестру свою Велику
Розуму навчати.
Поживете ви в Сибірі
До самої смерти.
Ми ваш розум і жадання
Зуміємо стерти!»

Везуть війська свою здобич
У свої родини.
А чекісти українців —
В далеку чужину.
Заридала сестра менша,
Стоя ледве жива.
Заридала, заплакала,
Глядя на ті дива:

«Ой, сестрице-голубонько!
Моя ти рідненька!
Краще б же тоді я вмерла,
Як була маленька.
Виростала, доглядала
Діточок ораву,
Щоб були вони до смерти
Матері на славу.
Приголубила й твоїх я,
В себе приховала.
А тепер вони ще далі
За Сян повтікали.
Що ж тепера, сестро мила,
Що маєм діяти?..»

«Не журися!.. Будем вкупі
Хату будувати.
Будем хату будувати
Швидко і кипуче.
І вже будем розмовляти,
Не ходя до Збруча».

Та не так воно все склалось,
Як сестра сказала.
Бо сторожі коло Збруча
Москва не знімала.
Не знімала, а ще й дужче
Стала пильнувати,
Щоб не сміли більше сестри
Вночі розмовляти.
Щоб з розмов сестра не взнала
Правди хоч зернину,
Що діяла у Великій
Змія Москівщина.

Все ж хоч зрідка, а вдавалось
Сестрам розмовляти,
Як Москва ішла війною
Братів «визволяти»...

24 серпня 1941 р. — Київ.

СНИ РЯВОЇ КОБИЛИЦІ

(Сатира)

Вступ

Сни рявої кобилиці —
Мої друзі читачі —
Це не вигадки — билиці!
Всі, що мали приймачі,
По кремлівському наказу
Здати мусіли відразу
В перший-другий день війни.
От тоді й взяли вони
«Інформації» давати!..
Вік би людям не чувати
Тих кумедних передач,
Що влаштовував «москвач»,
Сім разів до ночі зранку.
Легше зносить лихоманку!..

(Зведення за перший день війни)

Наші доблесні війська
Б'ють нещадно хижака,
І на всім широких фронті,
З півночі до Гелеспонту,
Скрізь утримують кордон.
Ні один їх легіон
Не зробив вперед ні кроку!
А за те ми їм мороку
Завдали хіба ж таку! —
На центральнім напрямку
Досягли уже Варшави
Наші мужні вояки,
Вславлені більшовики!
У фашистів — кепські справи.
Не стріляють — як закон.
Всі здаються у полон.
Полонені повідають,
Що вождя всі німці лають

І прокльони шлють страшні.
Втрати наші — незначні... .

А тепер — про епізоди... .
Слухай, слухай, наш народе!
Слухайте малі й старі,
Мужньо як багатирі
Захищають землю рідну... .
У годину пообідню,
В лузі, біля річки К... .
З-за маленького ліска
Раптом німці показались.
Наші всі замаскувались.
А сержант хоробрий У... .
Заховався за лозу
І вдивлявся, як фашисти
Хочуть річку переплисти.
Роздобувши десь човнів,
Більш як двісті хижаків
Перейшли на наш бік річки.
Кулеметник дав з півстрічки
І в фашистів виник страх.
З ім'ям Сталіна в устах,
По команді лейтенанта,
Сім бійців з своїм сержантом
Ринули в багнетний бій.
І фашисти, наче рій
Кинулись назад до річки... .
Із всієї цієї тички
Жоден з них не врятувався.
Ха-ха-ха! — сержант сміявся.

Чи були якісь ріжницьі
В повідомленні столиці
За наступні дні війни?..
Певно так! І ось вони:

(за другий день)

«В знак могутнього протесту
Досягли вже Букарешту

Наші доблесні війська.
Уряд з міста утіка».

В епізодах теж є зміни,
Як в граматиці відміни:
К на П, а У на Ж
Замінили і уже
Слухачам нова і свіжа
Подавалась впорю їжа.

Чи то з горя, чи на сміх,
Чи для власних, може, втіх
«Геніяльний» вождь держави
Проробляв щодня ці вправи.

(за третій день)

Із тактичних міркувань
Відійшли на стару грань
Від Варшави й Букарешту.
Представник одного тресту
Повідомив через ТАСС,
Що вже зовсім близько час
Переможного фіналу
Над фашистським злим шакалом.

(за четвертий день)

На фронтах ніяких змін.
Як признавсь і сам Берлін,
Трудно з нами воювати!
Миру прийдуть, знай, прохати!

(за п'ятий день)

Слухай, слухай, сторона!
Громадянська вже війна —
Революція в фашистів!..
Як відомо — урочисто
США вступили у війну.
От тепер ми їм — ну-ну!

(за шостий день)

Розклад в німців! Розклад повний!
Доказом і безумовним
Є цьому такий пасаж:
Полонений екіпаж,
З літака, що приземлився,
Так думками поділився:
«Долітаєм до Дніпра...
В думці: — так, прийшла пора!..
Бомби скинувши у воду,
Ми спустились до народу,
Що поблизу тут блукав.
Кожен радо з нас сказав:
Ми не хочем воювати!
Будем німців закликати
Щоб усі вони гуртом
Сіли також за Дніпром!»

Щоб сумнів не вкравсь у кого,
Зауваження до цього
Подає ІНФОРМБЮРО:
Всім відомо, що Дніпро —
І глибокий, і шикорий,
Узяла б його морока!
Не змогли знайти ні місця,
Ані бомб, ані охвістя!..
Гірша справа з літаком —
Ми шукали за Дніпром,
Задля показу народу.
Той, хто був при цій нагоді
Ствердив нам, що диверсант
Підійшов, як лейтенант,
Всівсь в кабінку самольоту...
Тут пропелер хтось крутнув,
І літак той враз чкурнув!..
Значить — пильности замало,
Коли є діла зухвалі!..
Щоб же ствердити цей факт,
Ми такий зробили акт:

З полонених три портрети
Помістили вже в газети.

(за п-ий день)

Як сказав і сам Берлін,
На фронтах немає змін.

(за п + 1-ий день)

Щоб ішли вірніше справи,
Вождь наш мудрий воїн бравий
З волі ВИКОНКОМУ РАД
Ще приймає ряд посад
І за це не хоче грошей.
Приклад, бачите, хороший!
Він стосується всіх нас,
Щоб і ми в военний час
Втричі дужче працювали
Та вождеві помагали
Бить нещадно ворогів.
І, як показ, він звелів
Зачитати для громади
Всі більш-менш значні посади,
Що їх має провідар:
Генеральний секретар
У центральнім комітеті,
Голова Держкомітету,
Голова Інформбюро,
Секретар Політбюро,
Голова у Раднаркомі,
Главковерхом у Главкомі,
Комісаром Оборони. . .

Пам'ятайте ви, ворони, —
Ні один російський цар
Не носив такий тягар!
От тому говорим сміло:
Аж тепер в нас піде діло!
Знищим ворогів у прах!
Бо в надійних же руках
Уся справа оборони.
Замкнені тепер кордони!!!

(за п + 2-ий день)

Слухай, слухай вся країна!
Від вождя слова полинуть. . .
«Друзі, браття і сини!
В дні визвольної війни
Я до вас звернутись мушу.
Виверну свою вам душу,
Йй-же Богу не брешу!
Все по правді розкажу,
Як убитій мною жінці. . .
Знають всі — не ми, а німці
Нав'язали нам війну. . .
Дам тут примітку одну:
Ще з початком цього року
Закрутив я'дну мороку,
Що й призвела до війни.
Всі ви чули, що з весни
Я присунув до кордонів
Військ із вісім мільйонів,
Щоб впливати на «дружка»,
Бо рука його тяжка
Встромлена була в Балкани.
Думав я, що не достане
В морду дати він мені.
Тут англійці, бач, дурні
Ще з зими підговорили
Щоб ножаку ми встромили
Німцям в спину у той час,
Як повернуться від нас
Для плиття через протоки.
Бачте тут, яка морока!
Це між іншим. . . А тепер —
Розкажу вам, як припер
Я свого «дружка» до спинки.
Не збрешу ні крапельки!..
Наші доблесні війська
Б'ють нещадно хижака
Коло самого Берліну.
От дають десанти хрину!..
Ми тримаємо кордон.

Але німець — як дракон!
Здатний він на хитрі речі,
І спуска за наші плечі,
Чи вірніш сказати — в тил,
Чималенько своїх сил.
Ці десанти дуже шкодять!
Хліб вбирають і молотять,
Забирають все до пня:
Де корова, де свиня —
Вони зараз до різниці.
Бач, знайшли які дурниці!..
Відтепер — цьому кінець!
Нищіть, зводьте на нівець
Все, що мається в господі:
Хліб, посів, пальне, худобу,
Речі вжитку, реманент.
От коли настав момент,
Щоб зробить в усій країні
Голод, попіл і руїну.
Не для вас! — а хижаків,
Наших лютих ворогів.
Пам'ятайте, мої друзі:
Всім воздам я по заслугі,
Хто не викона наказ!..
Поспішайте ж в добрий час!»

(за п + 3-й день)

Пригадайте мудру фразу:
Бити ворога-заразу
Будем на його землі!..
Ясно вам, старі й малі?..
Знайте ж: — більше вже неділі
Так і робиться й на ділі!!!

* * *

Другий місяць вже кінчавсь,
А народ інформувавсь
От таким, приблизно, чином.
«Більше знати — не по чину!» —
Певно думав провідар.

За ударами удар
Німці дужче завдавали.
Жидки бігали, тікали,
Мов худоба у жнива.
Тут змінила тон Москва,
Бо злякався навіть Молох
І ударив в дзвін на сполох.

Хоч марксист він — ортодокс,
Все ж вступив тут парадокс:
Чи на сміх, чи то для втіхи
«Розкусив» він ті «горіхи»,
Що для Польщі подарив,
І угоду заключив
Про складання легіонів
З тих, що малися в полоні,
В засланні, у таборах,
Бо ляхів в других місцях
Не лишилось ні людини...
Тут про інші ще країни,
Що їм дано шах і мат,
Він згадав, як дипломат,
І для цих країн послами
Обмінявся з «Островами».

Через дуже тяжкий стан
Конференцію слов'ян,
З тих, що мались по нагоді,
Він скликає при народі,
І зове їх до борні
На московській стороні.

Що лиш це для них природньо —
Сповістив він всенародньо
Скільки люду подушив,
Як «безклясове» творив
Ворогам людським в угоду.
«Та тепер — не та погода! —
Заявив він тут же всім —
Мільйонів шість чи сім —
Це ніщо у нас в балансі!..

Так за те ж ми мали шанси
Все довести до кінця!»

Ще у «рідного отця»
Були спроби і надії
Повернути хід події.
Але тут — не та пора!
Фронт котився до Дніпра.
Люди взнали і сміялись,
І вже більше не вслухались.
А в «Алло! Алло! Москва!»
З сміхом кидали слова:
«Чи не знаєш, часом, Грицю,
Снів рябої кобилиці,
Що про них нам сповістять?..
Тут же згадували й «ать»...

26 серпня 1941 р. — Київ

НАРОДЕ МІЙ

Народе мій, ти велетню могутній,
Отрутним зіллям приспаний в віках!
Коли тяжкі оковища покутні
Розіб'єш і складеш в своїх ногах?

Коли вже загоровиш вільно, вголос
Про те, що досі мусів ти мовчати?
Коли твій повний чар співучих голос
Про все те буде світу повідати?..

Чому ж ти не пануєш повновладно
На кров'ю зрошеній твоїй землі?
Чому, як люта смерть скосила владно,
Твого не вчули голосу в Кремлі?

Чи може й не кричав ти, мій народе,
Знесилений в лабетищах Москви?..
Так!.. Ти мовчав у ту страшну негоду,
Бо не спромігся звести голови...

Так пробудись же, встань хоч в цю годину!
Зламай ярмо, розправся, як титан,
Щоб не гнітив повіки Україну
Ні цар помазанник, ані тиран!

29 серпня 1941 р. — Київ

МАРКСИСТАМ

Вивчав я глибоко у школі
Основи Марксових ідей
І Леніна гадання кволі
Про перетворення людей.

Вивчав, вдивлявся, хотів збагнути:
Що ж вартий ваш експеримент?
Чи слід було так людство гнути,
Трощить старі основи вцент?

І скільки ж років ви душили,
Щоб люд у ярма запрягти!
Мільйони в прірви положили!
І врешті досягли мети:

Поля зробилися безмежні,
Відпала власність на майно.
Але ж життя людське бентежне
Ішло в цей час, як і давно.

Лишились ситі і голодні.
Нові пани — а в них раби.
Страждання, сум, плачі народні
Спостерігав я щодоби.

Ті людські муки і страждання
Спиняли в жилах моїх кров.
Втрачав я спокій, поривання
І святість віри у любов.

І думав я: нащо ж багаття
Вони розклали по землі?..
Щоб знищити старі поняття
І захлинутись в власнім злі?..

Щоб попалити надбудови
І встановить на зміну їм,

На нестійкій, гнилій основі,
Безчестя і розпусти дім?..

Не треба ж пишних слів-туману
На дійсність Марксових ідей,
Що ви вживали для обману
Украй задурених людей.

Ви доказали вже блискуче,
Що люд, розпечений в огні,
Це море буряне, кипуче,
Що глине все й хова на дні.

Ще він — філософ силлогізму —
По вашому, нехай, пігмей —
Вбачав здаля в соціалізмі
Прийдешнє рабство для людей.

Які слова святі, пророчі
Задовго ще до наших днів!..
Схиляюсь я, закривши очі,
В пошану сина Островів.

12 вересня 1941 р. — Київ

СПОВІДЬ—ПРИСЯГА

Люблю тебе, моя ти рідна Україно!
Люблю я щиро з юності і до загину
Тебе любитиму у всій твоїй красі.
Люблю луги твої, з квітками в лепесі,
Твої степи, гаї, садочки, хати білі.
Все веселить мене і дух радіє в тілі!..

Прийми ж, о люба Україно,
Від сина вірного обіт:
Люблю й любитиму, як нині,
Поки я бачу сонця світ.

Іще й тоді, на провесні мого життя,
Коли вирішувалося твоє буття,
Моя сердешна, безталанна Україно,
Любив я з ніжністю, хоч був малий хлопчина,
У товаристві «Пролісок» головував,
І вже в той час в своєму серці записав:

Тобі, о люба Україно,
Моя вітчизно золота,
Аж поки й ляжу в домовину
Я присвячу своє життя.

Пізніш нависли чорні дні та лихоліття,
Що відтягли назад народ наш на століття.
Мене ж в той час недоля кинула в Сибір.
П'ять років там я мучився, як в клітці звір,
Почав творить, ридав, вслухаючись в події,
І в муках тих тяжких я не губив надії:

Коли б скоріше в Україну,
Мою вітчизну золоту!
За волю битись до загину
Даю присягу я святу.

Нарешті — вирвався... Що ж там побачив я?..
Ох, доле, доленько нещасная моя! —

Мов землетрус та буря діяли з годину!
Людського голосу не чуть, як в домовині.
У чорних хатах де-де люд стогнав, конав.
І з сумом, в розпачі, любовно я сказав:

Чи прийде ж час той, Україно,
Моя вітчизно дорога,
Що більш не буде і хвилини
Топтати ворога нога?

І ту любов мою кришталю чисто, щирю
Я обернув, вмиваючись слізьми, в сатиру,
В правдиві повісті — поеми наших днів.
У них катам я вилив ненависть і гнів —
Безмежну любов і почуття Сіркові.
І в тих рядках вчувається у кожному слові:

Моя ти рідна Україно!
За що несеш найтяжчий гніт?
Чи довго ж буде Москівщина
Смоктати з тебе кров і піт?..

В ці незабутні, радісні, щасливі дні
Почув я вдруге за життя своє пісні,
Що закликають всіх до бою з ворогами.
Я смерти не страшусь, іду на бій з катами!
Нехай в бою моя поляже голова,
А поки ж що — я вголос вимовлю слова:

Заприсягаюсь, Україно,
Моя вітчизно золота,
На поклик твій у ту ж хвилину
За тебе я віддам життя!

15 вересня 1941 р. — Київ

ДО БАТЬКА «НАРОДНЬОГО»,
ДО СТАЛІНА «РІДНОГО»

Ну й що ж! Скажи, безумче вбогий,
Вознесений превище Бога,
В словах своїх каламарів,
Пізнав, побачив людський гнів
І силу опору народу,
Що хліб сухий і чисту воду
Не завжди мав за труд і піт
І мовчки зносив рабський гніт?..

Чи то давно, «пожавши лаври»,
Під звуки оплесків, літаврів
Ти повідав перед людьми,
Що більше й ліпшої, як ми,
Не має зброї жоден ворог,
І що сухий давно в нас порох?..

Чи не з твоїх лукавих уст,
Розсаднику безчесть, розпуст,
Неслися твердження хвастливі,
Що люди в нас, мовляв, щасливі,
Тому й червоні вояки
Розіб'ють хоч які полки?..

Ну й що ж тепер, скажи, пророче?..
Ти «мудрий», бач, але регоче,
Сміється з тебе весь наш люд,
І виклика тебе на суд,
На суд правдивий, всенародній!

Так знай же, звіре чужородній,
Кривавий катюга-пігмей!
На суд той прийде Єнісей,
Нарим, і тундри Турухана,
Щоб розвінчать тебе тирана
На вольній волі без катів
І розказать, як ти гноїв

Мільйони люду на каналах,
Як в таборах жили-конали,
Як голодом душив людей
І, не жалючі дітей,
Топив їх в водах океану.

Неперевершений тиране,
Гнобителю народніх мас!
Прийшов, настав розплати час
За всі твої злочинні дії!..
Ти батьком звався лише в злодіїв,
Таких же самих, як і ти,
Що, не стуляючи роти,
Тобі співали гімни льстиві.
А ти, як всякий юродивий,
І возомнив собі в Кремлі,
Що я, мов, цар і Бог землі... .

Безумець!.. Від пісень і гімнів
І сліду не лишиться в тімні!
Твое ж ім'я — суцільний жах —
Люд кляв і проклене в віках!

17 вересня 1941 р. — Київ

СІЯЧАМ

Вас залишилася горсточка скромна
Тих, що спаслися в потоп на горбі.
Мислі єдині і праця невтомна —
Сили і поміч для вас в боротьбі.

Дружно ж ставайте засіяти ниви!
Всюди з плугами пройшли орачі.
Сійте ж ви зерном добротним, правдивим.
Вітрами сійте удень і вночі!

Зерна ті ляжуть по рідному полю.
Всіх не зберуть їх ворони й граки!
Сходів зелених, на щастя і долю,
Більше не вкриють пирій, будяки.

В сходах тих буйних ви вглядите свіжі
Паростки квітів та зілля євшан.
Їх не зривайте, хай стигнуть у збіжжі! —
Пахощі їхні розвіють дурман.

Праця тяжка ваша, праця надмірна
Дасть багатючий надиво врожай!
Пісню бадьюру у хвилях вечірніх
Знову почує знедолений край.

Вітрами ж сійте в годину й негоду
Зернятка правди, свободи й добра!
Сили цілющі потрібні народу —
Швидче загоїться рана стара.

18 вересня 1941 р. — Київ

ЩО ЗА ДИВО?

Черчіль, Рузвельт, Гопкінсон
Заявляють в унісон:
Не допустим перемоги!
Надамо вам допомогу,
Щоб розбити німця вщент!..

Що ж то є за елемент? —
Думав я не раз порою...
Аж ось тут, не за горою,
Лиш один деталь з дрібниць —
І не стало таємниць.
З'ясувалось: мати Сара
Рузвельтові так сказала!

В добрий час! Щастя вам Бог!..
Але з ваших допомог
Вийде лиш маца на кучки.
Доб'єтєся ви до ручки!

19 вересня 1941 р. — Київ

К И Ї В

Київ рідний, золотистий!
Весь у зелені, гористий,
Умиваючись Дніпром,
Ти вдивляєшся кругом
У безмежні далечині.
Вдень і в час, як довгі тіні
Вже зникають на землі,
Ти красуєшся у млі
Силуетом в небосхилі.
Твоя міць стара і сила,
Твоя гордість вікова —
Злотоверха голова —
Мов жива усім говоре
Про нещастя і про горе,
Що давно ти їх зазнав.
А про те, як ти конав
У червоних пазурищах,
Впевнивсь світ на пожарищах,
У Хрещатицькім яру,
Де колись було в бору
Княжий рід на полюванні,
На хрестинах чи гулянні
Випивав вина ківші...
Сум і розпач на душі
Викликають ці руїни
В самім серці України.

2 листопаду 1941 р. — Київ

БІЛЯ ПАМ'ЯТНИКА

Богдане, Богдане!.. Один ти з гетьманів
В Москви заслужив собі славу і шану.
Один, мов у бій летючи на коні,
Самотньо на площі стоїш в наші дні.

І часто, йдучи повз Софію Соборну,
Я згадую картку, із написом чорним,
Що людству зберіг старовинний наш Львів.
Той напис — подяка, хвала москалів
«Тому — що боровсь за Велику Росію».

Чи думав, Богдане, в ті грізні події,
Що прапором зрад і ганьби булави
Ти будеш служити в лукавствах Москви?

3 листопаду 1941 р. — Київ

ЖИТОМИРСЬКІ ПОСТРІЛИ

Хмари зловісні, мов чорні потвори,
Шлях нам затемнюють, творячи ніч.
Гетьте ж ви, каїни, з розумом хворим,
Здатнім на зрадництво, постріли й січ!

Край наш піднявся в цю грізну годину
Знищити ярма і пута катів.
Хто ж послав вас на вбивство у спину
Кращих з найкращих за волю борців?

В серці народнім — Соборна Ідея.
Ворог не зрушить її звідтіля!
Гетьте ж з дороги, убогі пігмеї —
Вбивці, запроданці, друзі Кремля!

Чорними хмарами сили ворожі
Бродять, снують перемети плениць.
Будьмо ж пильніші стократ на сторожі
Гарту міцного в огні громовиць.

В братську могилу, в ограді Собору,
Частка лиш сили народу лягла.
Морем могутнім в цей час заговоре,
Творячи лицарів наша земля!

6 листопаду 1941 р. — Київ

ЗАМОВК НАДОВГО ГОЛОС МУЗИ

Замовк надовго голос Музи.
Замовкло серце, думи сплять,
Немов гнітять окуви-узи,
Немає сили повідать.

Не розцвіли рожеві мрії,
Зогріті блиском вогнищ-бур.
Сховались глибоко надії
Під кам'яний, холодний мур.

Чекай! Чекай! — шепоче морок —
Не поспішай іти в п'їтми!
Ще не сухий цілком наш порох,
У чім повинні ми ж самі.

Чекай! — шепоче шелест листу —
Чекав же значно більше ти!
Через дорогу-путь тернисту
Ми дійдем врешті до мети.

І я чекав... Вслухавсь до друзів...
Вслухавсь також до ворогів.
Аж поки гнівний голос Музи
В моїй душі загомонів:

Який спочин серед дороги,
Між невідомих скель і круч?..
Иди ж, прямуй до перемоги,
Не боячися грому й туч!..

І здавши в світ свою «Сатиру»
Та «Голос з пекла до братів»,
Узявся знову я за ліру,
Мою утіху давніх днів.

13 травня 1942 р. — Київ

ПОЕТОВІ С.

Ні грізний час, ні ночі Криму,
Ні плач народньої душі,
Ні смерті друзів-побратимів
Не внесли хвиль в твої вірші.

Дарма, що писані «Від серця»!
Але величності прикмет —
Тремтінь вогню, гіркого перцю —
Не зміг ти вкласти, як поет.

Слабе на зміст, бліде на рими
Твое народжене дитя.
Повір, мій друже, побратиме,
Йому дорога в небуття!

1 жовтня 1942 р. — Київ

РЕЦЕНЗЕНТОВІ

(І. Г. П.)

Із гонором знавця-педанта,
Чи ортодокса-дивака,
Заглянувши у пекло Данта
Він відвернувся від Сірка.

У шлунку в нього було пусто.
Згадав сердега про обід.
Сірка ж віддав він до Прокруста,
Не змірявши його, як слід.

«Сірко, як образ, є невдалий!
Узяти б краще вже коня! —
Доводить рецензент з запалом —
Тоді не та була б ціна!»

Бульдог йому не до вподоби: —
«Не те б ім'я ввести на кін!
Далеко краще для оздоби,
Коли б Іван або Антін!»

За Маркса він також не в дусі:
«Навіщо зводить нанівець?
Віддати треба по заслугі!
Він же фундатор і творець!»

Не проминув він і Єжова.
Забув лиш, певно, рецензент,
Що аж по вродинах Сіркових
Він вплив вгору на момент.

Чого лиш не писав про «хиби»,
Щоб звести вартість до нуля.
Справляв такі дивацькі триби,
Що розсміється й немовля.

«Марксизм не втілений в поемі!
Не видний зовсім Комсомол!
І не уділено проблемі
Борні бульдогів за престол».

І те не так... й того немає...
Не повно висвітлений стан...
Чому ж це так? — себе питаю.
Тому — що рецензент профан!

15 травня 1942 р. — Київ

Л Е В И Й Щ У Р І

(Ліро-сатирична поема)

Л Е В А М

присвячую

Щурам, щуряттам-землячкам,
Рабам, підніжкам, козачкам,
Людцям смиренним, безголосим —
Худобосуцим малоросам,
Що втратили чуття і зір,
Пишу на добрий спомин твір...

Давно, либонь ще до потопу,
На східніх просторах Європи
Неждано вибухла війна.

Як повіда нам старина,
Була тому проста причина:
Одна із заходу країна,
Що людям тісно в ній жилось,
(Ім'я її не збереглося!)
Приготувалась до походу
І, дочекавшись нагоди,
Пішла навалою на схід.

Вона натрапила на слід,
Що дикуни червоношкірі —
Тубільний люд із нижчих рас —
На Захід, а не до Сибіру
Іти збиралися весь час.
«Бач, бестії тупоголові! —
Шептали гнівно вояки —
Ми люди голубої крові,
А ви ж худоба, хижаци!
Куди вам воювати з нами!
В нас спілка з вашими левами!
Ми заженемо вас в степи!
Це є одне з завдань доби!»

Як кажуть — ніде правди діти!
Під сонцем «генія» зогріті,
Червоношкірі дикуни
Хоч готувались до війни,
Проте — всього не врахували.
Вони забули, що леви,
Яких вони весь час стріляли,
Ще не забули булави,
Ще не забули про роздолля,
Не втратили надій на волю,
На панування в стороні,
Де здавна лиш вони одні
Були властители й по праву
Хотять створить свою державу.

І от, як тільки перший грім
У океані степовім
Роздавсь серед ясного неба,
(А в нім давно була потреба!)
Почавсь визвольницький процес,
Вогненні, буряні пориви:
Леви здіймались до небес,
Трясли свої кудлати гриви
І готувались до борні
На потойбічній стороні.

Війна ішла, як в біоскопі:
Великі простори Європи
В короткий неймовірно час
Звільнялися від нижчих рас
Ударами тієї зброї,
Що несли лицарі-герої
Чужосторонні вояки.

Червоношкірі ж дикуни,
Як то їх миром охрестили,
Тікаючи, усе палили,
Або вивозили на схід,
В надії цим спинить похід.

Та це червоних не спасало!
Леви ховали хліб і сало,
Стрічали радо вояків,

Як визволителів-братів,
Указуючи шлях-дорогу.

В подяку їм за допомогу,
(Також за бутер, шпек і брот),
Вони із всіх живих істот
Левів найдужче вихваляли
Й чималі пільги їм давали
(Скажім — ходіння уночі,
Чи право мати приймачі).

Не розповісти в повній мірі
Про заздрощі у інших звірів,
В зв'язку з положенням левів!
Найбільш вразило це щурів.
Гуртом читаючи накази,
Вони змикитили відразу
Чим пахне це і що по чім,
І, тільки стихнув трохи грім,
Вони лишати стали нори
І заявляти дружнім хором
Сховавши кожен хвіст під зад:
«Ми теж левиної породи!
З нас кожен дуже й дуже рад
Так довгожданому приходу!
І... почалося бов-лев-лев:
«І я не щур, а чистий лев!
І в мене колір лиш щуриний!
Я хочу теж в сім'ю левину!
А я клянусь святим хрестом,
Що лиш одним хіба хвостом
І відріжняюсь. Що ж до мови —
Сами ви бачите, панове,
Що... всі умієм!»

«Всі! Цілком!
Ми лиш боялись розмовляти!» —
Щосил кричать щурі й щурята.
Такий хаос здійснюєсь кругом,
Що й уявити навіть трудно!
Левам зробилось гірко й нудно.
Від гаміру та пискотні

Вони ходили, мов дурні,
Щурів відгонячи ногами.
А ті лепечуть язиками:
«Ми всі леви! Ми всі леви!
Такі ж самісінькі, як ви!
Ми ж всі зросли в одній державі!»

«Ти бач, які хоробрі й браві
Щурі зробилися тепер!
А гримне грім — вони в ту ж хвилию
Всі повтікали б до печер!» —
Леви між себе говорили.
Проте — ваги кубла щурів
Не скинути із терезів,
І між всієї ції голоти
Вели потрібную роботу.

Війна невпинно йшла на схід
І звільнений левиний рід
Одержав хоч часткову змогу
Подумать про свою дорогу —
Про життєву мету і ціль.

Леви збігались звідусіль:
Від гір карпатських, із-за Сяну,
З північних місць, із Турухану.
Всміхались їм степи й лани!
Їх гріли промені Весни!
Вітали всі живі істоти!
Тож перші з перших патріоти —
Краса левиної сім'ї —
Верталася в свої краї.

Не висиха глибоке море —
Живить його річок вода.
Осушать сльози, втоплять горе
Завзяття й сила молода.

І сповнені бажання, волі
Та поривань до боротьби
Єднались, мріючи про волю,
Вчорашні ще раби-леви.

Пішли наради та конгреси.
З'являлися видання преси.
Скрізь закладалися гуртки,
Де виливалися думки
Про грім, про бурю, про погоду,
Гадали про нову нагоду,
Коли уже левиний рід
Усядеться за свій обід.

Тільки розжеврілось кадило,
Аж тут лиха, лукава сила,
З фольксдойців, певно, чи щурів,
Віднесла все до жандарів.

«Ти бач, істоти примітивні,
Які зробилися активні!
Ще недобитий хижий звір!
Ще може він втекли в Сибір!
Вони ж — ділить уже зібрались!» —
З тривогою в цей час шептались
Чужосторонні вояки.
«Ми виб'єм з них такі думки! —
Казали злобно верховоди —
Ми вчепим в зуби їм колоди!»

І від розмов прийшли до діл:
Облюбували суходіл,
Обгородили його дротом,
Залишивши лише ворота,
А поза дротом з поля рив
І почалося на левів
Жорстоке, дике полювання.

В сім'ї левиній хвилювання:
«Чи ж жарти це, чи, просто, факт?..
Хто ж міг дати згоду на цей акт?..
О, ви, безумні верховоди!..
І кинулись леви в негоду,
Несподівавшись біди,
По роздоріжжям хто куди!
Значна частина повтікала.
Чимало все ж таки попало,

Уже за темної пори
До огорожі в табори.

А там хлоп'ята із Гестапо
Взяли їх всіх гарненько в лапи,
Що ті ходили ледь живі,
Із сотню, тисячу чи й дві
Найсміливіших постріляли,
А решті словом докоряли:
«Ну й що ж, "шановненькі" леви!
Про що задумали це ви?..
Удар завдати нам у спину,
Щоб відродить свою країну?..
Ви сподівались, що для вас
Ми йдемо в похід на нижчих рас?..
Ти бач, яка лиха зараза!
Самі ж ви примітивна раса!
Не чваньтеся, що ви леви!
Не підіймайте голови!
Бо... будьте певні — задаремно!
Були ви зроду під'яремні!
У цім немає новини.
Ви дикуни! Ви дикуни,
Майже такі, як і північні!
Потуги ваші споконвічні
Відомі дуже добре нам.
Проте — ви ж ради дайте степам
Сами не зможете і зроду!
А ми — у нас проблема сходу
Вже висить щось із двісті літ.
Ми позганяли вас за дріт,
Щоб врешті ви, тупоголові,
Пізнали це обов'язково.
Обманщики!.. Не стих ще грім,
Як ви, лишаючи свій дім,
Мов ті щурі поналізували,
Шматочки ласі похапали
В своїх голодних землячків.
Ви з нас, напевно, дурачків
Зробить хотіли в люту пору?..»
Такі були слова докору.

Щурі почули ще чуть світ,
Що скрізь левів беруть за дріт,
Немов розбійників-зłodіїв.
Вони чекали на події
Й стрибали радо до небес,
Що вийшла гречка — не овес.

Пізніше пішли до огорожі,
Спиталися про щось в сторожі,
Несміло стали до ровів,
Щоб розпізнати когось з левів,
І, як визнавали — гордо, скоса
Гули, немов джміль та оси:
«Ага, ага, попавсь, браток?!..
Ото не май лихих думок!» —
Кричав один з щурів щосили.
«Хе-хе!.. І ти попався, милий!» —
Шипів тут поруч інший щур —
«Казав тобі я — викинь дур!»
«Ну й що ж, вельмишановний пане!
У дротах краще нім в жупані?
Хе-хе! Який ви ж простачок!» —
Сміявся бундючно землячок.
«Досамостійничались, друзі! —
Щурі й щурихи товстопузі
Гуртом кричали скільки сил —
Хотіли ви на свій копил
Нас згодом всіх переробити?..
Щоб ми в вас вчилися говорити?..
Мо'ї ще захочете чогось?..
Так нате ж вам: ось-ось! Ось-ось!»

(Тичуть дулі)

Неначе Зевси Олімпійські
Спокійно, гордо і без слів
Леви дивились, як злодійськи
Поводивсь натовп землячків.
І думали вони про себе:
«Нещасні ж ви!.. Убогі ви!..
І що ж вам треба?.. Що вам треба?..
Моголи ви!.. Моголи ви!..»

Не вкраде злодій вітру в полі.
Не загребе руками жар.
Поборники ж святої волі
Уміють зносити удар,
Їм не страшні рови і дроти.
Йдучи щоденно на роботу,
Чи в ясний день, чи то вночі
Леви співають ідучи:

Ми не складемо своєї зброї!
Не зійдемо з тієї путі,
Що нам накреслили герої
На бойовім своїм щиті.

Ми пронесли наш стяг свободи
Крізь морок, темряву віків.
Ні грім, ні буря, ні негода
Не спинять поступу левів.

Нам не страшні тяжкі кайдани.
Не боїмося ми тортур.
Дрижіть гнобителі-тирани,
Поглине вас холодний мур.

Повік не вмруть в народнім серці
Безсмертні Крути і Базар.
Ще прийде час, в кривавім герці
Ми скинемо пута і тягар.

Ми не складемо своєї зброї!
Ми знищимо дроти і рови!
До щастя й волі золотої
Прямують і в огні леви.

Отак леви щодня співали.

Сторожа мови їх не знала,
І, певно, думали, що спів —
Проста потреба у левів
Під час ходіння та роботи.

Зате усі живі істоти,
Що розуміли річ левів,
Вслухалися здалека до слів,
А надто сміливі прохожі

Підходили до місць робіт,
Чи табірної огорожі,
Вдивлялись довго через дрів,
Хитали мовчки головами
І гордо йшли назад з думками:
«Ти ба, які оті леви!..
Не здіймуть рук до Єгови!..»

Про пісню чарівну левину
Узнала хутко вся країна.
І звідусіль, зі всіх кінців
Збиратись стали посланці,
Немов на звуки ті Еола,
Щоб там послухать пісню волі,
Щоб там набратись свіжих сил
І поклонитись до могил.
Та не всіх, а найсвіжіших,
Де сплять леви найсміливіші
Святим і праведницьким сном.

Щурі й собі не раз гуртом
Приходили до огорожі,
Казилися, кривили «рожі».
Другі плювали через дрів,
А ті сміялись так, що в піт
Сердешних іноді вкидало.
І хто зна поки б це тривало,
Щоб не загуб був інший дзвін,
В який дзвонив старий Франклін.

Заморські велетні держави,
Що часто жали чужу славу,
Навчившись на помилках,
Нарешті стали на ногах
На берегах тієї країни,
Що визволяти йшла левів.

У другі-треті роковини,
Побивши добре дикунів,
Держава не втрачала сили
І «гласом божим» возопила,
Згинаючись весь час в дугу.

Леви, звичайно — ні гу-гу!

Вони чекали на події,
Ніхто не втратив з них надії,
Не розгубилися в ті дні,
Коли в страшному буруні,
Під звуки бурі-гromовиці,
Неслась з північної столиці
Остання вість, що дикий цар,
Червоношкірих государ,
Щоб не попасти в руки гоїв
Застрелився в своїх покоях.

Ця вістка сонцем для левів
Засяяла серед туману!
Від самих дальних берегів,
Із тундр Нариму й Турухану
Ішли, верталися леви,
Готові стать до боротьби.

Левині лави гартувались.
Леви з-за дротів усміхались,
Коли приходили щурі,
Бо знали всі, що дзиґарі
Ось-ось, ось-ось проб'ють години.

Заморські згадані країни,
Не роблячи ніяких триб,
Все далі й далі йшли у глиб
До войовничої держави,
Не для потіхи, чи забави —
Щоб на дозвіллі, в судний час
Сказати гордо: «Вас іст дас?»

Чужосторонні верховоди,
Шукаючи тим часом броду,
Згадали, врешті, про левів.

На ласку змінюючи гнів,
Повідчиняли огорожі
І наказали, щоб сторожа
Привітно звала: «Камерад!»

Левиний рід безмежно рад.

Позбувшись кожен пут і цепу,
Леви рвонулися до степу,
До рідних сел, до хуторів
І потоптали тих щурів,
Що попадались по дорозі.

З упевненням у перемозі,
Не без тривоги й хвилювань
За час і розміри та грань,
Під звуки бурі-гromовиці
Леви при світлі блискавиці
У шумнім морі, серед скель,
Вели надійно корабель
До остаточного пристанку.

І ось, в рожевому серпанку,
За гори мук і всіх страждань
Та благородних поривань,
З'явилася й левам Аврора.

Затихла буря... Стало море...

Торжествував левиний рід
І, придивляючись на схід,
Свою богиню привітали
Та радісно гуртом співали
Все той же свій левиний спів,
Додавши декілько рядків:

Ми йшли без страху, без огляду
До заповітної мети.
Скликай же, Ненько, на пораду
І нас на волі освяти.

Живи, пишайсь, країно рідна!
Благословенна будь повік!
Будь проклять зрадник і негідник,
Чи лев, чи щур, чи чоловік.

Ми пронесли наш стяг свободи
Крізь морок, темряву віків.
Вперед, вперед, вперед, народе,
До життєдайних берегів!

3-8 жовтня 1942 р. — м. Київ

ПІСНЯ І ТАНОК БОЖЕВІЛЬНИХ

Ми є жерці Вотана бога.
Він має хвіст, копита й роги,
І ми вклоняємось йому.
Йому, йому лиш одному!

Він нас веде до перемоги.
Від нього в рай іде дорога.
Лише для нас! Лише для нас!
Для нас людей із вищих рас!

Хоч діти ми часів печери,
Проте — дали початок ери.
Бо то ж є ми! Бо то ж є ми!
Ми здатні світ створить з п'ятьми!

Вогонь і меч — у нас емблема.
Вони розв'яжуть всі проблеми —
Потрібні нам! Потрібні нам!
Лиш нам хоробрим воякам!

Життя чи смерть — проблема сходу.
Це все для нашого народу!
На схід кордон! На схід кордон!
Нас обчухрав колись Вільсон!

Наш рух на схід — небезпідставний.
Увесь цей простір наш був здавна.
Це зна весь світ! Це зна весь світ!
Там жив колись Вотанів рід!

Ми довго гралась з «Коридором».
Тепер одверто кажем хором:
Европу дай! Європу дай!
Ми створим в ній Вотанів рай!

У тім раю — в Новій Європі
Тягар нестимуть «остолопи»

Із нижчих рас! Із нижчих рас!
За те, що ми звільнили вас!

А ми жерці Вотана бога
Вам будем вказувать дорогу.
Худоба ж ви! Худоба ж ви!
Жили ж під гнітом жидови!

Від них ми всі — куди чесніші!
Щоб нам жилося спокійніше —
Ми нищим їх! Ми нищим їх!
Наш бог на себе взяв цей гріх!

Для вас же буде інша доля:
Робота вічна серед поля.
А нам врожай! А нам врожай!
Бо тож є наш Вотанів рай!

Робить ви мусите сумлінно.
Над вами буде неодмінно
Канчук-батіг! Канчук-батіг!
Щоб кожен з вас хутчіше біг.

Якщо ж не так — ногою в пузо!
Бо ми ж є ваші щирі друзі.
Ха-ха! Хі-хі!.. Ха-ха! Хі-хі!..
Не думайте, що ми лихі!

Для вас це дико — нам забавно.
Це робиться небезпідставно.
Ми ж учим вас! Ми ж учим вас! —
Людей із нижчих рас!

З навчанням в нас — питання руба:
Даєм ні за що в морди, в зуби,
А ви мовчіть! А ви мовчіть!
Або ж «Гайль бог Вотан!» кричіть.

Як зробить хтось на захист спробу —
Ми недоторкані особи! —

Петля йому! Петля йому!
Петля йому проклятому!

Підкреслюєм на кожному слові:
Куди рівнятися ослові
До нас жерців! До нас жерців —
Вотана бога жеребців!

Ми маєстатні і поважні!
В нас наміри далекосяжні! —
Зна бог Вотан! Зна бог Вотан!
Ми в гній обернемо слов'ян!

Це перший є ступінь програми...
Як твердо станемо ногами —
O, lieber Gott! O, lieber Gott!*

Всього в нас буде повен рот!

Нам допоможе Провидіння
Вернуть заморські володіння.
Гайль бог Вотан! Гайль бог Вотан!
Він втворить нам панівний стан!

За цим — серйозніші етапи:
Весь світ загарбать мусим в лапи.
Так хоче бог! Так хоче бог!
Що нас веде до перемог!

Хай на лобах в нас будуть гулі,
Все ж завоюєм земну кулю!
Тра-ля, ля-ля! Тра-ля, ля-ля!
В руках в нас буде вся земля!

Заморські землі й океани!
Це ж ти вертаєш нам, Вотане!..
Тра-ля, ля-ля! Тра-ля, ля-ля!
В руках в нас буде вся земля!

* O, милій Боже! O, милій Боже!

В руках?! В руках?! На віки вічні?!
Це ж наші мрії споконвічні!
O, lieber Gott!.. Тра-ля, ля-ля!
Уся земля!.. Тра-ля, ля-ля!..

(Танок)

Ой, гоп! Перемога!
Ще далека путь-дорога.
Може ляжем ми в гроби.
Поки ж що — гребі! Гребі!
Що можливо! Що можливо!
Похутчіше! Живо! Живо!
Все ми бачим і здаля! —
Де корова, де теля,
Поросята чи гусята,
Чи гиндики, чи качата —
Все на віз! Все на віз!
А наш батько людоріз!
За одну чи другу добу.
Переріже всю худобу
І накаже: «Мало нам!
Пошукайте іще там!»

Ой, гоп! Прямо в гречку!
Чи не знайдем там овечок,
Не овечок — баранців,
Та хороших молодців,
Що ховаються щоднини,
Щоб не їхати в чужину.

Ой, гоп! Під шумок
Чоловіків і жінок
Прехороших, в добрім стані
Ми вивозим до Вотана —
Не в гарем! Не в гарем!
Ними землю поорем!
І повернем через рік
Уже хворих та калік.

Ой, гоп! У подяку
Ім чіпля Вотан відзнаку:
«Із Остлянд!» «Із Остлянд!»
Бо вважає їх за банд,
І, по скінченні роботи,
Заганяє всіх за дроти
Спеціальних таборів,
Мов отару баранів.

Ой, гоп! Паляниці
З жита вашого й пшениці
Поїдає наш Берлін.
А для вас — овес, ячмінь,
Та мука із пшеничиння,
Та бадилля з гарбузиння,
Та каштани й жолуді.
Не бувають у вас біди!

Ой гоп! За шматочки
Віддались нам ваші дочки
І кивали і моргали,
Сподіваючись на сало.
А ми «гери» не з таких!
Тих дівчаток молодих,
Любуючись їх красою,
Годували ковбасою...

Ой, гоп! Їжте хрін,
Вітаміни, сахарін.
Закусіть усе це перцем.
Ми ж до вас із щирим серцем,
Помагаєм скільки сил
Вас довести до могил,
Щоб пізнали остолопи
Всіх спасителів Європи!

Ой, гоп! Гоп-гоп-гоп!
Після нас — хоч потоп!
Не для сміху, не для жарту
Ми поставили на карту

І себе, і жінок,
І маленьких діток!

Ой, гоп! Більше жару!
Становіться всі до пари
Та виберем короля.
Тра-ля-ля! Тра-ля-ля!
Не зазнають горя-лиха
Ні король, ні королиха,
Ні хоробрі їх бійці,
Чи Вотанові жерці.
Будем, будем воювати
Та кишені набивати!
Тра-ля-ля! Тра-ля-ля!
Наша буде вся земля!
Тра-ля-ля! Тра-ля-ля!
Наша, наша вся земля!!!

30 січня 1943 р. — Київ

СПАЛАХНУЛИ УКРАЇНЦІ

(Д у м а)

Св. п. Симонові Петлюрі
присвячу.

Тож не вітер буйний з свистом
Рве, лама оселі.

Тож не хвилі шумно з бігу
Б'ють, летять на скелі —
Спалахнули українці,
Збуджені громами,
Відродить свою державу,
Знищену царями.

В Петроград Центральна Рада
Шле Універсали.
Тимчасовці ж одностайно
Йї відповідали:
«Марно тратите ви сили
У таку годину.
Мусим всі ми зберігати
Росію Єдину!»

Не скують слабі морози
Скресаного льоду!
Не зупинять вражі сили
Орлиного льоту!

З давнім задумом Грушевський
Знов скликає Раду,
І про долю України
Він дає пораду:
«Час настав давнобажаний,
Мої друзі й діти!
Мусим братися до зброї,
Годі так сидіти!..»

І в ту ж хвилину вже до фронту
Понеслися вісті.
Що москаль забув і назву
За ці роки з двісті.

Зворухнулися солдати,
Родом українці,
Як комахня на купині
При ясній годинці:
«Як же так і хто говоре?..
Всім же право й воля!
Двісті з лишком панували...
Годі вже, доволі!..»

І посунули солдати
З фронту в Україну,
Будувать свою державу —
Свою батьківщину.

У Москві великі зміни —
Ленін став при владі,
І дає наказ роззброїть
Центральную Раду.

Не вагавсь старий Грушевський —
Він Універсалом
Сповістив, що незалежна
Україна стала.
Так воскресла Україна
І її гетьмани.
Зодяглися й гайдамаки
У сині жупани.
Гарцювали козаченьки
У зимову хуру.
Готував же їх до бою
Отаман Петлюра.
Гарцювали козаченьки
І пісні співали.
Свою рідну Україну
Ними звеселяли:

«Гей, проснись, повстань, народе,
Грізною стіною!
За свободу України
Станемо до бою.
Довго, довго нас гнітила
Люта Москівщина.
Краще ж смерть в бою ніж гинуть

У снігах чужини.
Звеселися, Україно,
Підіймайся вгору!
Свое лихо віковичне
Утопи у морі.
Всі ж до зброї, милі браття!
Бийтесь без спочину!
Слава нашій Україні
Повіки віднині!..»

Пробудилась Україна,
Паростки пускає.
Тут же вража Москівщина
Полки висилає.

Виряжає Ленін військо, —
Більше із чужинців.
А між ними запроданець
Юрій Коцюбинський.
Помагає Юда добре
Тому П'ятакову
Знов надіти Україні
На руки окови.
Стогне, плаче Україна,
Припада до долу.
А тим часом чуже військо
Вступа до Подолу. . .

Ой, як мало цвіте квітів
В осінні морози.
А чи ж більше військ надійних
В столичній залозі?
Здійнявся вітер із півночі,
Насунулись хмари.
А вже з військ тих ненадійних
Втворились кошари.
Повійнув ще дужче вітер —
Осипались квіти.
А війська — давай хитатись
Мов маленькі діти.
Обернувся вітер в бурю —
Осипалось листя.

Почуває вже столиця
Повне беззахистя.
Показались блискавиці,
Гуркнули гармати,
Лише жменька залишилась
Раду захищати.
Мов та галич налетіли
Орди Москівщини.
Ведуть вони на розправу
Синів України.
Потекла в Дніпро річками
Тепла кров козача.
А за кров'ю материнські
Слізоньки гарячі. . .

Бенкетує лютий ворог,
Справля перемогу.
А тим часом Україна
Вибрала дорогу.
Відступала в хуртовину .
Рада із столиці,
І шукала допомоги
Аж у заग्रяниці.
Радився Грушевський мудрий
З німецьким народом,
І на радість Україні
Укладав угоду.

«Будеш вража Москівчино,
Мати добру ласку!
Твоїм ордам розбійницьким
Завдамо поразку!»

Готували козаченьки
Гармати, рушниці.
Буревійними вітрами
Досягли столиці.
Покотились вражі орди
Аж за Дін і далі.
І настали в Україні
Дні ще не бувалі.
Встав, струхнувсь, підвівсь до неба

Велетень розкутий,
І життя старе рвонувся
Враз перевернути.
Йшов невпинно він угору,
До знання, освіти.
Розцвітали буйним цвітом
Народні «Просвіти».

Ожило все, спалахнуло,
Як в бурю пожежа,
І нестримно розлилося
Через грані й межі. . .

«Землю нам!.. Маєтки панські!» —
Ревіло бідняцтво.

«Чом мовчить і досі Рада?» —
Шепталось вояцтво.

«Хто сидить в Центральній Раді?
Лиш пани й буржуї!
Он в Росії — земля й воля!» —
Москаль агітує.

«Як повернуть панству землю
Німецькі багнети,
Всі повстанем проти Ради!» —
Гули «Комітети» . . .

Спалахнули українці
Та в лиху годину.
Посіяли вражі сили
Хаос і руїну.
Покривалось рідне поле
Бур'янами, сміттям.
Насувало в Україну
Тяжке лихоліття.
Люди стали ніби звіри,
До пожив охочі.
Ватагами грабіжники
Ревуть в темні ночі:
«Ей, куркулю, хочеш жити? —
Гроші на лопату!

А не то усіх поріжем,
Або спалим хату!..»

«Бийте, ріжте, хлопці, панство!
Відбирайте скарби!
Награбоване — грабуйте!
Все складайте в гарби!..»

Подолать хаос, безладдя —
Неспроможна Рада.
Чвари, розбрат і незгоди
На кожній нараді.
Мітингують, голосують,
Спір виносять в пресу.
А тим часом пролунали
Голоси з «Конгресу»:

«Де ж ті сили всемогутні,
Що спинять стихію?
Де ж ті діти, що плекали
Найкращі надії?
Де поділися відважні
Сини батьківщини?
Хто врятує Україну
В цю лиху годину?..»

«Гетьман!.. Гетьман!.. — загреміло —
Гетьманові слава!
Хай кермує Скоропадський,
Гетьманом по праву!» —
З тисячних грудей зірвалось
І лилось невпинно,
Поки гетьман на трибуні
Не з'явився чинно:

«Спасибі вам за довір'я!
Дякую і Богу,
Що він нам усім із вами
Указав дорогу.
У розбурханому морі
Стану на сторбжі
Прав і вольностей народу.

Поможи ж нам, Боже!..
З усіма й для всіх збудую
Вільну Україну!
Чвари, розбрат і незгоди
Згинуть хай віднині!
Єдність дум людей всіх станів —
Бідних і багатих —
Дасть нам мир, добробут, щастя
В оновленій хаті.
Не топчіте ж, не руйнуйте
Своєї святині!
Вознесіть її превище
Слави дідівщини!..»

Ще дужче уквітчалась
Україна цвітом.
Як держава самостійна —
Визнається світом.
Академію заклали
Дуже урочисто.
Рідна мова полилася
Всюди голосисто.
В грізний час борні тяжкої,
Стихій буревійних,
Повний сил, бадьорий духом,
Смілий, енергійний,
Спадкомець дідівщини —
Козацької слави —
Дбав за все й плекав невтомно
Могутність держави.

Гетьманує Скоропадський
Козацький нащадок!
Все б гаразд! — Та не сподобавсь
Бідноті порядок.
Бач, чекали, як від Бога,
Земельки святої.
А пани ж тут заспівали
Зовсім не такої:
«Весь врожай, що ви зібрали
На нашому полі,

Нам належить, і позвольте —
Хоч він і в stodолі!
Повертайте до останку
Реманент, худобу!
Не одержите й земельки,
Марні були спроби!»

І під захистом багнетів,
Без гетьмана волі,
Заходились ненажери
Вибивати «волю»:

«Всіпте бидлові з десяток! —
Пан кричить всегласно —
Нехай знає голопузий,
Як чіпати власність!»

«І цьому, що був активний,
Хвалив диктатуру,
Всіпте більше, із двадцятко,
Не жалійте шкури!»

«А цьому ось — в комітеті
Сидів, бач, злодюга —
Із півсотні, щоб навчився,
Як мірять опруги!..»

Репетує вся біднота,
Скаржиться на дії.
І по селах спалахнули
Криваві події.

В невдоволенні та ремстві —
Як по зливі трави —
Розгорталися ворожі
Підмови лукаві:

«Що від гетьмана чекати,
Чи то від Петлюри?..
Вороги вони тудящих,
Кляті панські шкури!»

«Коли б Ленін був при владі,
Мали б землю й волю.

Не ступали б ваші ноги
По чужому полю.
Не гули б по ваших спинах
Шомполи, нагайки.
Хутко ж в ліс, на північ,
Повстання здіймайте!..»

Шепіт, ремство і злослів'я
Розрослися в змови.
Люд тікав щукати долі
У ліси, діброви.
Там еднали їх сумнівні
Людці більшовицькі,
Наливаючи отруту
У серця мужицькі:

«Самостійна Україна —
Цілком панська справа!
Всі трудящі мусять мати
Сумісну державу.»

«Не було, нема й не буде! —
Скрізь трубили «білі» —
Гетьман наш! Він за Єдину!
Він за наше діло!
З Донщиною всім дорога!
Спілка із Красновим!
От де слава, а не то що —
Хохлацькая мова!..»

Так чужі ворожі сили,
Не сплючи ні днини,
Руйнували і боролись
Проти України.

В хисткім ґрунті лжи й обману
Дали буйні сходи
Людські пристрасті, безчестя,
Чвари і незгоди. . .

Хоч добра хотіли німці —
Наробили лиха.

Українці іще дужче
Сварилися стиха.
Чом же сваряться й за віщо?
Що не поділили?
Хіба гніт, поневіряння
Іще не навчили?..

Не навчилися, бідолахи,
У чужій родині,
Як поставити на ноги
Свою батьківщину.
Україно, Україно,
Горенько з тобою!
З ким на ворога ти підеш,
З ким станеш до бою?

Оце ж тії твої діти,
Що ти їх кохала,
В Москівщині й за кордоном
Розуму навчала. . .

Хоч сварились в Україні,
А в Москві це вчули.
І від радості всіміхнувшись,
Щорсові моргнули:
«Ну, хутчіш готуйсь, Миколо,
Із своїм народом.
Вирушати в Україну —
Чекай на нагоду!»

Плач, ридай же, Україно,
Гіркими сльозами.
Тебе діти твої рідні
Доведуть до ями.
Що одні з дітей так роблять —
На розум багаті!
Ті ж, що служать Москівщині —
Зросли в чужій хаті.
Змалку там вони вивчали
Чужу мову й думи,

І любили Україну
Не більше, як Фрума*.
Чи ж то диво, що з чужими
Ходять вони в парі,
І прохають, як загинуть —
Поховать в Самарі.
Плач, ридай же, Україно,
Умивайсь сльозами.
Тобі яму тії діти
Готують з катами.

Ой, готують вони ж яму
Та й дуже глибоку.
І копають потихеньку
У тебе під боком.
Шлють вони через кордони
Газети, брошури,
Агітують серед люду
Йти за диктатуру.
Перевозять вони нишком
Із Унечі й зброю,
Щоб біднота готувалась
Стать на бій з тобою.
Зформували вже й загони,
Чекають наказу,
Щоб зненацька, при нагоді
Вдарити відразу.
В тих загонах верховодять
Твої рідні діти —
Щорс Микола та Боженко —
Ніде правди діти!
Плач, ридай же, Україно,
Умивайсь сльозами.
Твоє горе, твоє люте —
Вже не за горами.
У Німеччині під осінь
Хурдига настала.

* Фрума Ростова — жидівка-чекістка (фронтowa), дружина Щорса.

І вся армія велика
Назад повертала.
Утікали усі німці —
Дай Бог тільки ноги!
А за ними й Скоропадський
Рушив у дорогу...

Нема німців, нема Ради,
Нема Гетьманату.
Директорія на зміну
Завітала в хату...

Завітала вона в хату
Та лиш на часину.
Від кордонів насували
Орди Москівщини.
У тих ордах напівголі,
В морози гарненькі,
Таращанці та богунці
З Щорсом і Боженком.
Сунуть вони в Україну
Вдруге «рятувати».
Прийнялися з москалями
Нарід грабувати.

«Бийте, ріжте самостійних! —
Щорс гука невпинно —
"Галушками" їх з гармати
Частуйте гостинно!
"Галушками", "пампушками"
Поливайте щиро.
Нехай знають нашу ласку
Добродії "щирі"!..»

Запалали знову села,
Заплакали люди.
Кров'ю ненька Україна
Обливає груди.
З люттю звірів катували
Щорсові повстанці,
А від них не відставали
Латиші й китайці.

Москалі ж із жидовою
Всілись в трибунали,
Та в підвалах «надзвичайок»
День і ніч стріляли.

В кого ж там вони стріляли?
Кого катували?
Чю силу молодецьку
Під землю ховали?..

Ото ж діток, Україно,
Твоїх нерозумних,
Що не вміли на ворога
Стати однодумно.
Дожидайся ж, Україно,
Поки зійде сонце,
Поки вдруге зможуть діти
Стать в своїй сторонці.

Запалили дикі орди
Усю Україну,
На шматочки розривають
Тіло сиротини.
Зажурились козаченьки,
Зажурились Петлюра.
Та не склали вони зброї
Проти Диктатури.

Ой, не склали й не збирались
Зброю ту складати.
«Будем, хлопці молодії,
Отаманувати!»

«Будем, будем, отамане! —
Загуло степами —
Будем, батьку, до загину
Битись з ворогами!»

Промінь сонця засвітився
В обличчі Петлюри.
Він всміхнувся, махнув рукою
І схилився похмурий:
«Україно, Україно,

Страднице Ніоба!
Хочуть тебе вражі сили
Положить до гробу...
Ні, не вмреш, Козацька Мати,
З такими орлами!
Вони вітром пронесуться
Степами, ярами!
Сили приспані розбудять,
Здіймуть перелоги.
Ще почувеш, Україно,
Пісню перемоги!»

Відступав Петлюра з військом
До старих кордонів,
В Україні ж залишились
По лісах загони.
Розгорталась сила-воля
У грізну стихію.
Розгулялись козаченьки,
Маючи надію.
Махно-батько з Гуляй-Поля
Ріже, б'є, гукає:
«Хто землі і волі хоче
Хай сюди тікає!»

Ніби вихор він літає
По всій Україні
Та «порядки» встановляє
Тому жидовину.
Там Зелений з козаками
Гуля по Трипіллі,
Топить жидків у Дніпріві
Й вішає на гіллі.
Там Маруся, Струк і Ангел
Діють їм, нівроку!
Безліч інших отаманів
Завдають мороку...

Клекотить вся Україна,
Як вулкан при дії.
Більшовик і жид поганий
Тріпочуть злодії.

«Оце ж тобі, вража сило,
Та й за твої звички!
З нас тягти, щоб ласо їсти
Ще й на черевички.
Будеш довго, вража сило,
Поїдять гостинці,
Що тобі їх надавали
З горя українці».

Клекотіла Україна,
Довго клекотіла.
А тим часом біла згряя
З півдня налетіла.
Налетіла і погнала
Орди більшовицькі,
Та порядки встановляла
Панські — не мужицькі.

Отаман Петлюра знову
Вирушив до бою,
Галицьких стрільців із Польщі
Веде із собою.

Ой, стрільці ж ви, січовії,
Соколи вітчизни!
Боронилися ви довго
Від руки Польщизни.
Воювали і з Москвою
За свою державу,
І повіки заслужили
Невмирущу славу.

Де ж тепер ті соколята,
Де вони гуляють?
Український стяг на Думі
Разом встановляють.

Майорить жовтоблакитний
І трьох-кольоровий...
Та не довго це тривало —
Одну мить чудову.

Відступило із Києва
Військо українське.
І на Думі залишився
Стяг лише чужинський.

Україно, безталанна!
Що буде з синами?
Опинилась ти в негоду
Між двома вогнями.
Ті вогні, чужі ті сили,
Одна другу борять.
А за тебе проміж себе
Однаке говорять.
Бідна, бідна Україно,
Розг'ята катами!
Як же будеш воювати
З двома ворогами?..

Воювали галичани,
Бились, скільки сили.
Як побила ж їх недоля —
Ласки запросили.
Укладав їх вождь начальний
З «білими» умову,
Що стрільці одержать волю
Й землі при Дністрові.

Ремство в гніві підіймає
Отаман Петлюра:
«Зрада, зрада батьківщині
В таку хвилю-бурю!
Без жалю й вагань карати
Я нещадно буду!
І Тарнавському отаман
Вимагає суду...

То ж не зрада, не вагання,
Всі це добре знали —
Голод, холод, тиф-негода
Стрільців доконали.

Поріділи у Петлюри
Войовничі лави.

Наробили галичани
Недоброї слави.

Покотилось «біле» військо
До Чорного моря.
Насувало й на Петлюру
Невблаганне горе:
Полягла в бою кіннота,
Загинув Луценко.
«Прощай, земле українська,
Матінко рідненька!»

Відступали галичани,
Відступав Петлюра,
Під ударами тяжкими
Війська Диктатури.
Докотились до кордонів
Сусідки «їмості»,
І до пані у негоду
Завітали в гості.
«Здрастуй після воскресіння,
Сусідко-небого!
Хочеш разом лаштувати
Вози у дорогу?..»

Чорна ніч укрила чола
Отаманів, джурів.
Засмутились козаченьки,
Замисливсь Петлюра:
«Скласти зброю?.. Втратить військо?..
Втратить батьківщину?..
За що ж, Боже, так караєш,
За яку провину...
Україно, Україно,
Безталанна вдово!
З своїм ворогом відвічним
Мушу йти на змову.
Тяжко... ох, як тяжко зносить
Лихо незабутнє.
А ще тяжче і страшніше
Глянути в майбутнє...
Я поклявся і знов клянуся

Відновить святиню —
Честь і право на свободу
Своїй батьківщині.
Я не зрадник-запроданець.
Я і не Іуда.
І ти, ненько-Україно,
Мене не осудиш.
Не осудить історія
Рідного народу.
Я лишусь навіки сином
Козацького роду.

Отамани-товариство,
Лицарство-козацтво!
Кличе нас на бій звитяжний
Кров пролита братства!

«Чуем, чуем, отамане!
Веди нас до бою!
Ще помірємо сили
З лютою Москвою!»

Готували козаченьки
Рушниці, гармати.
Вирушали із ляхами
Москву воювати...

Побували сизокрилі
Ще раз в Україні.
Положили ще чимало
Трупів в домовини.
Положили та й даремно —
Немає вітчизни!
Опинились козаченьки
В таборах Польщизни.

В Україні ж іще довго
Заграви світили,
Поки всіх орлят чекісти
Не склали в могили.

Невисокі ті могили.
Їх ніхто й не знає.
Але наш люд український
Все те пам'ятає.
Пам'ятає й пригадає
У свій час-годину,
Тим катам, що шматували
Неньку Україну.

29. УШ — 3. ІХ 1943 р. — Київ.

ОСІННЯ МЕЛОДІЯ

Осінь, мила, тиховійна,
Різнокольориста!
Скільки чар і сил життєвих
В шелестінні листу!

Подих вітру, погляд ночі
Міріядоокий
Будять пристрасно-натхненні
Почуття глибокі:

Пройдуть дні, тисячоліття,
Як пройшли мільйони.
Доки ж людський рід лишиться
У владі мамони?

Доки сум, журба і лихо,
Повиті в серпанок,
Будуть радо танцювати,
Стрічаючи ранок?..

Осінь, мила, золотиста,
Різнокольорова!
Скільки задумів життєвих
В шелесті діброви!..

Сплять поля... Дрімають луки...
Не співа природа...
Чом же я співаю пісню
Рідного народу?..

15 вересня 1943 р. — Київ.

ДО ПОЕТА

Присвячую О. П. Кобцеві.

Не гнись, поете, від ударів
Лихої долі і доби!
Відгонь осінні, чорні хмари
І веслами вперед греби!

Греби, пливи щодня й щоночі
Угору бистрої ріки!
Гартуй, складай в рядки співочі
Народом плекані думки!

Проїшли часи поезій чистих.
Їх заглушив мотор-двигун.
В житті потрібен нам вогнистий
Поет-борець, поет-трибун.

І ти будь ним. Будь Ціцероном,
Палким трибуном і творцем!
Не смій схилитись перед троном
Тирана з аспидським лицем.

Ти народивсь, щоб пісню волі
Співать, лупаючи граніт,
І не засяєш в ореолі
За труд тяжкий свій і за піт.

Та то дарма!.. Навіщо слава
Для простих смертних одиниць,
Коли потоптана держава
Лежить в багні і досі ниць.

Що нам хвала і нагорода?!
Що нам Рембрандт, чи Рафаель,
Коли свобода й міць народу
Здавен приковані до скель!..

Лупай же ті гранітні скелі!
Пливи у бурю проти хвиль!
Твори, співай пісні веселі,
Щоб вчув їх люд за сотні миль!

16 вересня 1943 р. — Київ.

ОБРАЗ ТИРАНА

Вождь, учитель, друг і брат,
Батько рідний верховодам —
Інквізитор, справжній кат
Всім пригнобленим народам.

Демагог і фарисей,
Авантюрист, злодіяка
Був в уявленні людей
Цей заправський зарізака.

Волю, право, совість, честь —
Людства вищі ідеали —
Він прибив до перехресть,
А себе — на п'єдестали.

«Незрівнянний ти ні з ким
Із людей цієї планети!» —
Розсипались перед ним
Борзописці і «поети».

«Мавзолей і пантеон
Ти створив собі навіки!» —
Захлинавсь Сінедріон
І нещасні недоріки.

«Дивно!.. Що ж то за тиран?» —
Запитає хтось при ділі... —
«Із кавказьких гір баран —
Йосип Сталін-Джугашвілі!»

17 вересня 1943 р. — Київ.

ПІД ПРАПОР БУЛАВИ

(ЯВП Гетьманові Павлові Скоропадському)

Ідуть, ідуть, минають роки,
Мов тінь примарливих блукань,
А я стою й дивлюсь в потоки
Кривавих рік тяжких змагань.

Коли ж мене підхоплять хвилі
І понесуть у океан?
Коли на скелі Тернопілів
Моя проллється кров із ран?..

Пливуть, пливуть, шумлять потоки,
Біжать невпинно в далечинь,
А я стою і жду Пророка —
Нащадка гордих поколінь.

Лиш Він укаже нам дорогу,
Очистивши глибоку муть!
То ж Гетьман, даний нам від Бога,
Він настановить нас на путь.

Хто інший зміг в бурхливім морі
Так мужньо голос підіймать,
І Україні в час розору
Шляхи тернисті розчищать?

Хто інший з бувших царедворців
Пішов під український стяг,
І давній славі запорожців
Надав нових, міцних наснаг?

Не блиски розкоші і слави,
Не лаври пишні в головах,
А доля рідної держави
Його гукнула на цей шлях!

Нас тисячі, нас є мільйони,
Що носять ім'я — патріот;

Найдужче ж в Гетьмана холоне
Чоло від дум, тяжких скорбот.

За рідний край і за Ідею
Він сина звів на Єлеон,
І сам десницею своєю
Благословив його на трон.

Це голос іншого поліття!
Лиш вслухайтесь у гуд борні
І вчуєте, що верховіття
Співають вже не ті пісні.

Не Директорія, не Рада
В серцях народу ожива,
Не голос буйної громади —
А лиш гетьманська булава!

Бо ж збереглась вона в століттях!
Її не знищать хижаци!
І на руїнах лихоліття
Ще загарцюють козаки.

Я свято вірю в цю ідею
І йду під прапор булави,
Щоб стать з «Громадою» всією
Проти кривавої Москви.

2 жовтня 1943 р. — Винниця.

ПІСНЯ-МАРШ ДИВІЗІЇ «ГАЛИЧИНА»

Заспіваймо пісню гучно
Із карпатських верховин,
Хай присяга-заклик бучно
Донесеться до хатин:
За свободу Батьківщини,
За нове її буття,
В бій на ворога полинем
Без вагань і каюття.

Ми сини непримиримих,
Славних Січових Стрільців,
Що писали кров'ю рими
На хрестах могил бійців:
За свободу України
Ви лягли в тяжких боях.
Ім'я ж кожного віднині
Буде жити у віках.

Ми гуртуємось у лави —
В чоти, сотні, куріні,
Бойові провадим вправи
І співаємо пісні:
Гордо, сміло і завзято
Ланцюгом крицевих лав
Ми стоятимем на чатах
Наших вольностей і прав.

Долетить аж до Кубані
Наша пісня бойова,
І брати в ворожій стані
Скажуть з радістю слова:
Годі, годі гнути спину
Під московським тягарем!
Краще ми за Україну
Лицарськи в боях помрем.

Заспіваймо ж ще гучніше
Нашу пісню з верховин,

Хай лунає голосніше
Бойовий наш спів-почин:
За свободу Батьківщини,
За нове її буття,
В бій на ворога полинем
Без вагань і каяття.

25 грудня 1943 р. — Львів.

К Р У Т И

(Св. п. Крутянських Героїв)

Тож не хмари чорні крили снігові рівнини.
Не татари йшли на здобич в землі України —
З Москівщини більшовицьких диких орд навали
Молодую Україну багнетом вітали,
Шматували воскреслеє тіло сиротини,
Готували їй глибоку, темну домовину.

«Гей, юнацтво — клич лунає — молоді орлята!
На підмогу вас гукає наша рідна Мати.
Хижі круки із півночі летять сараною.
Не сороммо ж честь козацьку! Станемо стіною!
Мертві сорому не мають! Нумо ж всі до зброї!
Кров за кров! І меч на меч! Жить — чи вмерти в бої!..»

Хутір впав... Палає Бахмач... підставляють груди
Непримітні, вкриті снігом, малесенькі Крути.

Зупинилася навала... ревуть людожери:
«Вішь, хохлаччина создала где для нас бар'ери!
Пагаді, гремуч'я контра! Падайдут матроси!
Ми покажем "самостійність"! Ми вазмйом вас в штоси!»

Боронили соколята підступ до столиці,
Поливали сніг пухнастий краплі кривавиці.
Турбували й відбивали люту, злу навалу,
Не чекаючи зі сходу шаленого шквалу.

Раптом сполох... сурмлять сурми... здійняли тривогу:
«В бій, козацтво! Всі в окопи по боках дороги!..»

Затріщали скоростріли... гуркнули гармати...
Пекло вмить навколо Крутів стало танцювати.
Синя даль здригнулася від гуду, зойку й реву.
Сонце в хмари заховалось... шептались дерева:
«Проти дикої навали — горсточка з Тризубом»
Що ж чекає їх завзятих, соколяток любих?..

Чом же вітри-вістиноси вщухли в цю годину?
Чом вони не застерезуть про удар у спину?
Чом вони хоч їм не скажуть, що москаль вже в Крутах,
Що орлята молоденькі попадуть у пута. . .»

Б'ється лавами юнацтво, залігши в окопах.
Ворогів поперед ними лежать цілі копи.
«Оце ж тобі, вража сило, та й за Україну!
Щоб не лізли плюндрувати нашу Батьківщину!..»

День знемігся, йде на спочин. . . пливе ніч на зміну.
Відступають і орлята снігом по коліна.

Втоми. . . рани дошкуляють. . . але йдуть веселі.
Ось садки уже крутянські і вбогі оселі.

«Хто це там поза тинами? — курінний гукає.

Стали. . . ждуть. . . і раптом безліч пострілів лунає.

«Ур-ра! Ур-ра!» — заревіло військо московинів.

«В бій багнетний, кроком руште! Слава Україні!» —
Пронеслася курінного остання команда,
І юнацтво, наче буря, ринуло на банди. . .

Ой, ви ж дітки, соколята, лицарі-герої!
Що приснитись вашим ненькам з нагоди такої?..
Чи гадали вони бідні, як ви йшли під Крути,
Що положить вас на полі московська отрута,
Що тіла ваші на шмаття розірвуть багнети,
І ніхто їх після бою не збере в намети. . .

Цілу ніч бенкетували з ЧеКа комісари,
Шукаючи всюди бранців для лютої кари.

А на ранок, як світало, двадцять сім орляток
Край села копали яму — собі теплу хату. . .

Встановили їх чекісти, пов'язавши руки,
І зі злости герготали, як ті хижі круки:

«Признавайте власть Советов „самостійна” гадость!
Может бить і пощадім вас матерям на радость».

Всі мовчали. . . Та ось раптом, як говорять Крути,
Біля ями загреміла пісня незабута —
«Ще не вмерла Україна і слава і воля. . .»

Аж весною, як орда і сніг втекли із поля,
Розшукали громадою і знесли до купи
Коло Крутів москалями шматовані трупи.

Не залишилися у полі тіла соколяток —
Привезли їх до Києва над Дніпром ховати.
Поховали урочисто, по звичаях віри,
На стариннім кладовищі Аскольда і Дири.

Відтоді шумлять піснями невмирущі Крути
І тримають в людях пам'ять про навалу люту.

3 січня 1944 р. — Львів.

НА СМЕРТЬ ОТАМАНА

Не Зевс... не Пан... не геній духа...
Не македонець Олександр —
Діач і вождь неслабодушний
В вінкові з лаврів і гірлянд.

Герой-воjak, усюди знаний,
Улюбленець народніх мас,
Він не давав і на вигнанні
Катам спокою ні на час.

Бо ж він створив круг себе міти!
Він націю цементував,
І прапором змагань еліті,
Мов сонце праведне сіяв.

І що ж!.. Не в бої, не в пустелі
Поліг натхненник-проводар,
А на Бульварі Сен-Мішеля
Здолав його Москви удар... .

За що ж, за що скажи, убивче,
Ти стріли в нього направляв,
І на влаштованому грищі
Ім'я його ганьбив, топтав?..

За те, що в час грози й негоди
Поборював розбій і жах,
І рівноправність всім народам
Накреслив він на прапорах?

Чи то за те, що в час суботній
Слова прорік старий равін:
«За щастя й сон мій безтурботній
Навік благословенний він...»

О, роде суетний, лукавий,
Безчестям вкритий у віках!

Ганебний злочин твій кривавий
Навіки на твоїх синах!..

Упав борець з залізом в грудях...
Заснула плоть — але не дух!
Він вічно невмирущий буде
Священний наш Визвольний Рух!

Ще спалахне вогонь Петлюри!
Загомонить Холодний Яр!
І вбивців підлих з Диктатури
Змете, мов блискавки удар!..

12 квітня 1944 р. — Ястрябик (Лемківщина).

ДО ОСТАПА ВИШНІ

(З приводу його «Самостійної дірки»)

Остапе!.. Бідний ти, Остапе!..
Я, прочитавши твій пасквіль,
Упав, жахнувшись, на канапу,
Бо ж в серці вчув за тебе біль:
Тепер той Вишня, що «Усмішки»
Писав, сміючись з ворогів,
В спромозі дати лише лемішку
Для зголоднілих жебраків.

Остапе!.. Бідний ти, Остапе!..
Сатрапи «рідного отця»,
Ще до зграбастання тебе у лапи,
Навчали: «Бекай, як вівця!..»
Та ти не бекав ні вівцею,
Ні бараном, ані осллом.
Не став прислужником Цирцеї
І не зайнявся ремеслом.

Остапе!.. Бідний ти, Остапе!..
Як поглумивсь твій жид Агуф!
Зграбаставши тебе у лапи,
Він взяв не плоть твою, а дух:
Ти ж був не Рильський, не Тичина,
Не трубадур шлункових од —
Співець своєї України,
Борець і страдник за народ.

О, бідний, бідний ти, Остапе!..
Якого ж ти дійшов кінця!
Тобі накажуть «ескулапи» —
«Ей, Вишня!.. Бекай, як вівця!» —
І ти вже бекаєш вівцею
І решетилівським козлом,
Бо з соловецького ліцею
Ти повернувсь ученим псом!

22 травня 1946 р. — Фюсен (Німеччина).

ІНШІ ТВОРИ ТОГО Ж АВТОРА :

1. **Цар премудрий Саривон** — Історична поема-сатира. 1965 р. (Випродана)
2. **Проти течії** — п'ять дослідчих праць на соціально-політичні теми. 1966 р. Видавництво «Наша Батьківщина».
3. **Велика Руїна** — ліро-епічна поема з 20-их і 30-их років. 1970 р. Видавництво «Наша Батьківщина».
4. **Геєнна огненна** — В друкові.
5. **Записки крігсфербрехера** — Не друкована.
6. **Намісники Христа і їх діяння** — Не друкована.

З М І С Т :

	стор.
1. Думи канальські	9
2. Нема душі спокою	11
3. Торжество на каналі	13
4. Пісні про мудрого царя Саривона	15
5. Великодні мелодії	20
6. Як сумно ридали трембіти	21
7. Не вмре, не згине Україна	22
8. Хоробрі вояки	23
9. Привіт вам, лицарі	26
10. Зажурилась Україна (дума)	29
11. Сни рябої кобиліці (сатира)	34
12. Народе мій!	43
13. Марксистам	44
14. Сповідь-присяга	46
15. До батька »народнього« до Сталіна »рідного«	48
16. Сіячам	50
17. Що за диво?	51
18. Київ	52
19. Біля пам'ятника	53
20. Житомирські постріли	54
21. Замок надовго голос Музи	55
22. Поетові С.	56
23. Рецензентові	57
24. Леви й щурі	59
25. Пісня і танок божевільних	70
26. Спалахнули українці	76
27. Осіння мелодія	95
28. До поета	96
29. Образ тирана	98
30. Під прапор булави	99
31. Пісня-марш дивізії »Галичина«	101
32. Крути	103
33. На смерть отамана	106
34. До Остапа Вишні	108

Este libro se terminó de imprimir
en Buenos Aires, en el mes de
febrero de 1978, en los Talleres
Gráficos "D o r r e g o" —
Avenida Dorrego 1102.

